

**EEN GROENER
EN SOCIALER
DELFT
VOOR
IEDEREEN**

Verkiezingsprogramma
GroenLinks Delft
2022-2026

GROENLINKS

TIEN BELANGRIJKSTE STANDPUNTEN

- 1 Iedereen moet goed en betaalbaar kunnen wonen, of dat binnen een jaar kunnen realiseren.
- 2 Iedereen moet mee kunnen doen met de energietransitie. Daarom houdt de gemeente rekening met ieders mogelijkheden en wordt het voor iedereen betaalbaar gemaakt.
- 3 Preventie en aanpak van armoede en schulden blijft een speerpunt, omdat financiële stress tal van problemen veroorzaakt. We verbreden de inzet van 'Eerder Melden, Minder Achterstanden' en zetten dat structureel door.
- 4 We willen met bewoners samen straten en buurten vergroenen en daar ook substantieel in investeren. Bouwen mag alleen als er genoeg groen is voor ontspanning, biodiversiteit en de benodigde klimaatadaptatie.

- 5 Groenlinks wil een stad waarin iedereen zichzelf kan zijn en waarin we naar iedereen omkijken. Toegankelijkheid en inclusiviteit staan bij ons altijd centraal.
- 6 GroenLinks wil de komende vier jaar de hoeveelheid restafval halveren. Wie zijn afval goed scheidt, betaalt minder.
- 7 De gemeente benadert inwoners vanuit vertrouwen en afgestemd op de persoon. De gemeente is benaderbaar en staat dichtbij de Delftenaren.
- 8 Elk kind heeft recht op een eerlijke start en ontwikkelmogelijkheden. We zorgen dat alle belangrijke voorzieningen voor alle kinderen toegankelijk zijn; ook als er geen geld voor is in het huishouden.
- 9 Burgerparticipatie op wijkniveau brengt gemeentebeleid dichterbij de mensen; mensen geven zelf richting aan de toekomst van hun wijk.
- 10 Cultuur zorgt voor ontwikkeling, vernieuwing en verbinding. Delft verdient een florerende cultuursector, en de cultuursector verdient weer structureel meer geld.

GroenLinks ziet opgaven GroenLinks biedt perspectief

WONEN

GroenLinks wil een stad waar iedereen welkom is en zich thuis voelt. Het vinden van een betaalbare woning in Delft is een uitdaging. Vooral voor jongeren is een eerste stap op de woningmarkt steeds onbereikbaar geworden.

GroenLinks heeft zich de afgelopen jaren ingezet om, zover dat lokaal mogelijk is, de woningmarkt toegankelijker te maken. In de komende periode willen we hier op in blijven zetten door betaalbare woningen te bouwen voor iedereen.

KLIMAAT

Door het veranderende klimaat wordt de stad warmer, nemen de periodes van droogte toe en zijn er vaker hevige regenbuien die wateroverlast tot gevolg hebben. Dit vraagt om een stad die meer ruimte biedt aan groen en water. De groeiende behoefte aan meer woningen en werkplekken staat daarbij op gespannen voet met de beperkte beschikbare ruimte in de stad.

We blijven ons hard maken voor een Delft met meer groen en biodiversiteit. We richten de stad in vanuit ruimte voor groen en water, en pas daarna kijken we naar bouwen en verharding. Daarbij vinden we het belangrijk dat we substantieel gaan investeren in het vergroenen van de stad. We willen dit samen met de bewoners inrichten. Het onderhoud van het groen moet bewuster, met aandacht voor een leefbare omgeving voor plant en dier.

ENERGIETRANSITIE

GroenLinks zet zich ook in Delft in om de energietransitie te versnellen. We vragen ons af of deze transitie wel snel genoeg gaat. Daarnaast maken we ons zorgen of iedereen in deze transitie wel mee komt en dat kan betalen.

We blijven ons inzetten op het versnellen van de energietransitie, waarbij we vooropstellen dat iedereen mee kan doen. We maken het betaalbaar en gemakkelijk door het stimuleren en ondersteunen van lokale initiatieven die zich hiervoor inzetten. Samen met bewoners, ondernemers en instellingen maken we een klimaatactieplan, zodat we samen de schouders eronder zetten.

ARMOEDE

Er is een groeiende groep mensen die niet rondkomt met het inkomen, en met een groeiende schuld in een put raakt waar ze niet uit komt. Er ontstaat een steeds moeilijker overbrugbare tweedeling in de samenleving. GroenLinks vindt deze situatie onaanvaardbaar.

GroenLinks heeft zich afgelopen periode met succes ingezet om te voorkomen dat mensen in armoede raken of met kleine schulden verder in de problemen komen. GroenLinks wil dat dit programma (EMMA) wordt verbreed en structureel wordt gefinancierd. Daarnaast zullen we ons blijven inzetten voor een menselijke aanpak. Want armoede overkomt je, dat ben je niet.

Kortom, GroenLinks zet zich in voor een Delft waar iedereen kan wonen, dat groen is, waar iedereen met de energietransitie mee kan doen en waar armoede preventief aangepakt wordt. En waar gemeente en organisaties mensen altijd benaderen op basis van vertrouwen en de menselijke maat.

HOOFDSTUK 1

BETAALBAAR EN GOED WONEN VOOR IEDEREEN

Naar een nieuwe Woonvisie

We hebben een wooncrisis in Nederland. Zeker ook in onze regio. De afgelopen tien jaar is wonen door het Rijk bijna volledig aan de markt overgelaten. Zonder succes. GroenLinks heeft zich in Delft de afgelopen jaren sterk gemaakt voor de bouw van veel extra woningen. In onder andere de Spoorzone, op de Schoemakersplantage en in Schieoevers kwamen en komen vele duizenden nieuwe woningen. Maar ook in Delft zijn de prijzen sterk gestegen en is er nog steeds een groot tekort aan betaalbare woningen.

GroenLinks wil een nieuwe *Woonvisie*, waarin de volgende uitgangspunten centraal moeten staan:

- *Iedereen moet passend en betaalbaar kunnen wonen. Mensen die niet passend wonen, moeten dat binnen een jaar kunnen realiseren. In 2026 moeten de wachttijden substantieel zijn afgenomen.*
- *We bouwen zoveel mogelijk nieuwe woningen om de woningnood te verminderen. Maar wel binnen wat verantwoord is qua benodigde natuur en voorzieningen om de stad leefbaar te houden. Daarom stellen we eerst harde kaders voor voldoende natuur en voorzieningen in iedere buurt. Binnen die kaders gaan we dan voor het maximale resultaat. We bouwen compact (in hoge dichtheden), we zetten flexwoningen neer op tijdelijke locaties (bijvoorbeeld in Campus Zuid) en we benutten leegstaande kantoren.*
- *Delft heeft een sociale woningsector van een flinke omvang nodig voor voldoende en betaalbare huisvesting van lage en middeninkomens.*
- *We streven naar een ongedeelde regio en een ongedeelde stad. Dat betekent dus vooral: sociaal bijbouwen in buurten met weinig sociale woningen.*
- *Verdere studentenhuishuizing in Delft wordt op TU-grondgebied en in Schieoevers gerealiseerd. In de TU-wijk moet een gemengde wijk ontstaan voor niet alleen studenten en met meer voorzieningen.*

Mede door GroenLinks Delft is Delft een SDG gemeente, ook aankomende periode blijven we ons hiervoor inzetten. In ieder hoofdstuk kun je de drie belangrijkste doelen vinden waar we met ons programma aan bij willen dragen.

FIJN WONEN IN BUURTEN EN WIJKEN

Voor de toekomst van Delft zijn fijne buurten om te wonen cruciaal. Buurten mogen een eigen karakter hebben; verschillen zijn goed. Maar we willen geen tweedeling tussen rijke buurten en arme buurten. De gemeente moet er voor zorgen dat buurten en wijken naast goede woningen ook essentiële voorzieningen en voldoende natuur en prettige buitenruimte bevatten en kindvriendelijk zijn.

ONZE ACTIEPUNTEN

We werken stapsgewijs aan een ontwikkelingsvisie per buurt. Behalve stedenbouwkundige en architectonische kwaliteit gaat het daarbij ook om sturen op gemengde buurten, goed en voldoende groen, klimaatbestendigheid, veiligheid en kindvriendelijkheid.

We zorgen voor gemengde wijken. Met corporaties worden harde afspraken gemaakt over betere spreiding van betaalbare huurwoningen voor lage inkomens per buurt. Daarnaast maken we ook concrete afspraken over klimaatadaptatie en energietransitie met woningbouwcorporaties.

We koesteren dat er nog middeninkomens in sociale huurwoningen kunnen wonen. Mensen die iets meer verdienen mogen ook in sociale huurwoningen (blijven) wonen; zeker in buurten waar veel sociale huurwoningen staan. Zo houden we die buurten immers nog wat meer gemengd. Dat betekent wel dat de omvang van de sociale woningvoorraad daar op berekend moet zijn.

We steunen de ontwikkeling van Schieoevers Noord tot een gemengde werk- en woonwijk. De ambities uit het Ontwikkelplan Schieoevers zijn daarbij leidend. We willen een goede samenwerking tussen de zittende ondernemers en de projectontwikkelaars.

We richten ons op doorstroming van ouderen in plaats van de hogere inkomens. Het aandeel mensen met een middeninkomen in sociale huurwoningen is in Nederland, en ook in Delft, de laatste twintig jaar te hard gedaald. We richten ons daarom bij het bevorderen van de doorstroming niet meer op doorstroming van de wat hogere inkomens, maar op doorstroming van kleine oudere huishoudens uit woningen die voor hen minder geschikt zijn en woningen die voor gezinnen bedoeld zijn.

We zorgen voor meer geschikte huisvesting voor ouderen. Dit geldt zowel in woonzorgcomplexen als in levensloopbestendige complexen voor alle leeftijden. Seniorenhuisvesting wordt rond de wijkcentra gebundeld, zodat ouderen voorzieningen en ontmoetingsplekken dicht bij huis hebben. Zo voorkomen we dat ouderen te lang in een ongeschikte woning wonen vanwege gebrek aan alternatief, en zorgen we voor doorstroming, waar starters uiteindelijk van profiteren.

We handhaven de seniorenmakelaar. Die gaat meer begeleiding en ondersteuning op individueel niveau bieden. Vanaf 70 jaar worden mensen, als ze dat willen, door 'wooncoaches' thuis opgezocht om met hen door te nemen wat hun woonsituatie is en hoe zij die in de toekomst zien.

We ondersteunen initiatieven voor collectieve en andere niet-traditionele woonvormen. Daarin hebben bewoners zelf de regie als vereniging, als coöperatie of door Collectief Particulier Opdrachtgeverschap. We denken daarbij bijvoorbeeld aan geclusterde woonvormen voor senioren en (zorgbehoevende) ouderen, aan woonvormen voor gelijkgestemden als zelfvoorzienende gemeenschappen en aan ouderen die samen een woonvorm willen inrichten. Zulke vernieuwende woonconcepten krijgen een volwaardige plek in het woningbouwprogramma. Collectieve groepen moeten ook in aanmerking kunnen komen voor méér dan de huidige drie kavels per loting.

We stimuleren 'Ecobuurten'. De gemeente geeft kaders waarbinnen ecologisch en duurzaam bouwen centraal staat. De eigenaren ontwikkelen hun eigen huis en richten gezamenlijk de buitenruimte in en onderhouden deze.

We offeren gewone woningen niet op voor studentenhuisvesting. Het is belangrijk dat er voldoende studentenhuisvesting komt, maar ook dat er voor andere Delftenaren voldoende woningaanbod is. We zien daarom verkamering en splitsing van toch al schaarse woningen niet als de oplossing voor het woningtekort. We kiezen voor goede permanente studentenwoningen. Tijdelijke woningen zijn acceptabel op locaties die slechts tijdelijk beschikbaar zijn. Wel stimuleren we het verhuren van een kamer of een etage door mensen die ruimte over hebben in de woning waar ze zelf wonen.

We bouwen meer studentenhuisvesting. We bouwen verdere studentenhuisvesting op TU-grondgebied en in Schieoevers. Maar die is ook denkbaar in omliggende gemeenten, mits met goede openbaarvervoerverbindingen naar onderwijslocaties.

We bouwen studentenhuisvesting met gedeelde voorzieningen. Na jaren van vooral studio's bouwen, bouwen we komende jaren vooral studentenhuisvesting met gedeelde voorzieningen. Dat voorkomt ook vereenzaming.

We geven een kwaliteitsimpuls aan de TU-wijk. In de TU-wijk wonen momenteel veel studenten, maar zijn relatief weinig voorzieningen. Om te zorgen dat de TU-wijk een aantrekkelijke plek wordt om te wonen, zetten we ons in om de voorzieningen in deze wijk te verbeteren en er ook starters te huisvesten.

We stellen een Overlastteam in tegen gevallen van structurele overlast. Dit team bestaat uit vertegenwoordigers van partijen die betrokken zijn bij de overlast en professionele bemiddelaars.

1. BETAALBAAR EN GOED WONEN VOOR IEDEREEN

WONEN WORDT WEER BETAALBAAR

De prijzen rijzen de pan uit. De vraagprijs van koopwoningen wordt meestal ruim overboden, en er zit geen enkele rem op. Huurders hebben jarenlang extra huurverhogingen gekregen. Bij commerciële verhuurders omdat de markt het toelaat, en bij corporaties omdat die de landelijke Verhuurderheffing moeten kunnen betalen. Ondertussen lopen al jaren de wachttijden voor een sociale huurwoning steeds verder op. In Delft ligt het gemiddelde op 6 jaar. Kopen is slechts weggelegd voor beleggers en mensen met veel eigen vermogen of een hoog inkomen.

ONZE ACTIEPUNTEN

We blijven doorbouwen. We realiseren minimaal de aantallen nieuwbouwwoningen zoals die regionaal afgesproken zijn. En we plannen 130% in voor 'sociaal', zodat planuitval niet meteen leidt tot te lage resultaten.

We houden nieuwbouw van sociale huurwoningen betaalbaar. Sociale huurwoningen worden in Delft gebouwd door corporaties, omdat die bereid zijn die minimaal 30 jaar sociaal te exploiteren en daar lage inkomens in te huisvesten. Zo voorkomen we dat ze door extra huurverhogingen in de vrije sector terechtkomen.

We bouwen voor de lokale vraag. Daarom moet de nieuwbouw voor ten minste 40% bestaan uit door de corporaties te realiseren sociale huurwoningen, waarvan de helft toegankelijk moet zijn voor de lage inkomens. Daarnaast moeten 1.000 tijdelijke noodwoningen worden gebouwd om de woningnood snel terug te brengen.

We zorgen dat starters sneller in een sociale huurwoning kunnen starten in zogeheten 'maatjeswoningen'. Door twee alleenstaanden te beschouwen als één huishouden, kunnen de driekamerwoningen in de stad beter benut worden en komen starters sneller aan de beurt.

We helpen mensen met acute woningnood. Bij het toekennen van voorrangsverklaringen gaat "mensgericht" vóór "regelgericht".

We vragen de regiogemeenten om meer sociale huurwoningen te bouwen. Voor de regio zetten we alle mogelijke middelen in om andere gemeenten ook hun aandeel sociale huurwoningen te laten bouwen.

We matigen de huurverhogingen. De gemeente maakt afspraken met corporaties over gematigde huurverhogingen, zodat er voor lage inkomens voldoende betaalbare woningen zijn; ook voor gezinnen, en ook op duurdere plekken.

We beperken de verkoop van sociale huurwoningen. De gemeente Delft spreekt met corporaties af dat sociale huurwoningen alleen worden verkocht als dat niet leidt tot een vermindering van de voorraad betaalbare huurwoningen.

We bouwen ook voor bijzondere groepen. De huisvesting van mensen die uitstromen uit instellingen en van statushouders zit ook in de knel. De gemeente laat corporaties hier meer voor bouwen en zorgt voor creatieve oplossingen; ook wat betreft de financiering. Daarbij kan worden gedacht aan het inzetten van tijdelijke locaties en leegstaand vastgoed, en het door de gemeente aankopen van woningen in "dure" buurten voor de huisvesting van statushouders en andere bijzondere groepen zoals ex-psychiatrische patiënten en ex-gevangenen.

We zorgen dat tijdelijke verhuur een uitzondering blijft. De gemeente spreekt met beleggers en corporaties af dat tijdelijke huurcontracten alleen gebruikt worden voor woningen die als tijdelijke huisvesting bedoeld zijn, voor mensen die daar ook goed mee geholpen zijn.

We steunen huurders van malafide verhuurders. De gemeente stelt in samenwerking met de Woonbond een Huurteam in, dat actief huurders van malafide verhuurders ondersteunt met de aanpak van onderhoudsklachten en met het bezwaar maken tegen te hoge huren.

We stellen eisen aan verhuurders. Verhuurders moeten een vergunning aanvragen en daarbij aantonen dat ze binnen de regels verhuren. Wie huurders uitbuit, niet zorgt voor fatsoenlijke woonomstandigheden of discrimineert bij het toelaten van huurders, verliest zijn of haar vergunning.

We gaan speculatie met nieuwe koopwoningen tegen. Nieuwe koopwoningen moeten worden verkocht met een anti-speculatiebeding (beperking van de winstmogelijkheid bij doorverkoop), zodat doorverkoop van nieuwbouwwoningen niet meer loont.

We vervangen de Starterslening door Koopgarant. Koopgarant is een vorm van kopen met korting en met een terugkoopregeling, waarbij de (positieve of negatieve) waardeontwikkeling wordt gedeeld. Koopgarant kan duurzaam worden ingezet, en heeft geen prijsopdrijvend effect. We maken daarover afspraken met corporaties én ontwikkelaars/beleggers. Ook als gemeente kunnen we Koopgarant inzetten.

We voeren een zelfbewoningplicht in. Eerstegraads familie telt daarbij mee als "zelf".

WONEN EERLIJK DELEN

In de woningmarkt is er een groot verschil tussen de insiders en de outsiders. De insiders zijn de mensen die al langere tijd een woning bezitten of huren. Zij hebben vaak lage woonlasten en ruime woningen. De outsiders zijn de mensen die nu een plekje op de woningmarkt moeten veroveren. Jonge mensen, maar ook mensen die na scheiding of huisuitzetting of gedwongen huisverkoop opnieuw moeten beginnen. Zij moeten én lang wachten, én veel betalen. De insiders blijven zitten waar ze zitten. Dat kan eerlijker.

ONZE ACTIEPUNTEN

We trekken scheve verhoudingen recht. We spreken met verhuurders af dat huurders die nu erg weinig betalen gezien de kwaliteit van de woning en hun inkomen wat meer mogen gaan betalen. Dat geld kan dan worden ingezet om de huur te verlagen voor mensen die nu te veel betalen.

We wijzen jongeren op de mogelijkheid zich in te schrijven als woningzoekende. Jongeren krijgen als ze 18 jaar worden een bericht van Woonnet waarin ze gewezen wordt op de mogelijkheid om zich in te schrijven als woningzoekende. Met een Delftpas zou inschrijving gratis moeten worden.

We onderzoeken de herinvoering van erfpacht. De ongelijkheid tussen eigenaren en huurders in Nederland wordt grotendeels veroorzaakt door waardeverhoging van de grond. De eigenaar van de grond bepaalt in grote mate wat er op de locatie gebeurt, waar de gemeente maar beperkt op kan sturen. We onderzoeken daarom de herinvoering van erfpacht, waarbij de erfpachtopbrengst en de erfpachtvoorwaarden weer gebruikt worden als instrument voor gemeentelijk volkshuisvestingsbeleid.

LANDELIJKE ZAKEN

WONEN WORDT VOOR EEN BELANGRIJK DEEL DOOR LANDELIJK BELEID BEPAALD. DAAROM MAAKT GROENLINKS ZICH LANDELIJK STERK VOOR:

- *minimum aandeel sociale huisvesting per gemeente;*
- *afschaffen van de Verhuurdersheffing;*
- *regulering van woningen tot 250 WWS-punten;*
- *bezwaarmogelijkheid tegen te hoge huren met 5 jaar terugwerkende kracht;*
- *gelijkstellen huurtoeslag voor zelfstandige en onzelfstandige woningen;*
- *wettelijk instrumentarium om ongebruikte grond en gebouwen in te kunnen zetten voor (woon)opgaven in de stad.*

HOOFDSTUK 2

DUURZAME STAD VOOR IEDEREEN

DELFT KAN NÓG GROENER

GroenLinks vindt een groene leefomgeving essentieel. Niet alleen omdat het prettiger wonen is, maar ook omdat het beter is voor het klimaat, mensen zich prettiger voelen en er meer ruimte is voor dieren in de stad. Het groen in en om Delft beschermen we: we kiezen voor een 'compacte stad' met veel groen, waarbij de groengebieden om de stad goed bereikbaar zijn.

Met de campagne 'Delft wordt Groen' en met de *Klimaatmaat* werkt Delft hard aan een groenere stad met meer biodiversiteit. Dankzij nieuwe regels gebeurt bouwen en ontwikkelen zodanig dat ook de natuur er baat bij heeft. Delft was de eerste gemeente in de regio met een klimaatadaptatiestrategie, en op de *Green Village* worden nieuwe vindingen getest om de stad klimaatadaptiever te maken.

GroenLinks vindt het belangrijk dat we substantieel gaan investeren in het verder vergroenen van de stad samen met de bewoners. Want hoewel Delft op de goede weg is, moet er echt nog veel gebeuren om onze stad ook in de toekomst leefbaar te houden. In de Coronatijd is nóg meer zichtbaar geworden dat de inrichting van onze directe omgeving van groot belang is voor ons welbevinden en onze gezondheid.

In de stad is veel expertise en vrijwillige inzet beschikbaar om van het vergroenen van de stad echt werk te maken; daar moet de gemeente méér gebruik van maken.

ONZE ACTIEPUNTEN

We gaan substantieel investeren in het vergroenen van de stad. In de laatste begroting is daar al meer ruimte voor gemaakt. We willen dat mensen aanspraak kunnen maken op wijkbudgetten voor het aanleggen van meer en biodiverser groen in iedere wijk. Met duidelijke spelregels draagt dit bij aan de ecologische structuur van de stad.

We introduceren een "groennorm" per buurt. Deze is bepalend voor de ruimte voor bouwplannen in de buurt. Als dat betekent dat niet alle geplande woningen kunnen worden gebouwd, dan is dat maar zo. Leefbaarheid en kwaliteit gaan boven te behalen kwantiteit.

We zoeken ruimte voor meer stadsparken en groene (hard)looproutes. De Coronacrisis, waarin veel mensen thuis werkten, heeft ons geleerd hoe belangrijk een aantrekkelijke woonomgeving is. Rond de binnenstad willen we een stadspark, zoals in Utrecht en Leiden. Ook de Spoorzone moet veel groener worden.

We zien groen en water als uitgangspunt en niet als sluitstuk in het ontwerpen van de openbare ruimte. Onze openbare ruimte is er primair om te verblijven en te ontspannen, en pas in de tweede plaats om ons te verplaatsen.

We pakken droogte en hittestress aan. In sommige wijken is de invloed van het veranderende klimaat op de gezondheid al zo groot, dat maatregelen zoals extra groen noodzakelijk zijn.

We verbinden met groene structuren stad en ommeland. Iedereen moet vanuit zijn huis door het groen kunnen wandelen of fietsen naar het groen rond de stad. Waar de paden en het groen ontbreken leggen we ze aan!

We onderhouden het groen met zorg voor ecologie. We zorgen ervoor dat de mensen die het onderhoud plegen goed weten wat belangrijk is voor het bodemleven en de biodiversiteit.

We schaffen zo veel mogelijk bladblazers af. Het loslaten van de bladeren van de bomen is een natuurlijk proces, en heel belangrijk voor de biodiversiteit. Bovendien vreten bladblazers energie, en maken ze veel herrie.

We stimuleren bewoners om hun eigen huis en tuin te vergroenen. Tegels verwijderen, een regenton, groene daken, geveltuinen: het maakt onze stad klimaatbestendig. Samen met Duurzaamheidscentrum De Papaver blijven we bewoners ondersteunen.

We blijven het vergroenen van schoolpleinen en speeltuinen stimuleren. Op veel plekken gebeurt dat al, maar er liggen ook nog genoeg kansen! Meer spelen in het groen!

We vergroten de biodiversiteit. Om de biodiversiteit te vergroten worden bijvoorbeeld nieuwe oevers zoveel mogelijk natuurvriendelijk aangelegd en wordt op meer plekken drijvend groen aangelegd.

We blijven werken aan een betere waterkwaliteit in de Delftse Hout. Samen met het Hoogheemraadschap van Delfland is er al veel gedaan, maar de waterkwaliteit in de Delftse Hout is nog onvoldoende. Delft blijft zich daarom inzetten voor het verbeteren van de waterkwaliteit in het Delftse Hout en andere wateren in de gemeente.

We zetten ons actief in voor Midden-Delfland en de Delftse Hout. Een gezond en groen leefgebied rond de stad is essentieel. Delft maakt zich daarvoor sterk in de regio. Via een groen fiets- en wandelnetwerk kunnen we maximaal genieten.

We maken de Delftse Hout autoluw en natuurlijker. We bouwen daarbij voort op de visie van het platform BuytenHoutTafel.

AFVAL EN CIRCULARITEIT

GroenLinks vindt het minimaliseren van grondstofgebruik erg belangrijk. Dit doen we door meer grip te krijgen op alle producten en grondstoffen die wij gebruiken en door het verder stimuleren van innovatie en circulaire bedrijvigheid. Dit bereiken we alleen door gezamenlijke inspanningen van alle betrokken partijen, waaronder bedrijven, kennisinstellingen, andere overheden en de inwoners van Delft. Ieder met zijn eigen expertise, kennis en verantwoordelijkheden.

Op dit moment is slechts een klein deel van de economische activiteiten circulair. In de overgang naar een circulaire economie zonder afval, waarin het sluiten van de kringlopen van grondstoffen en het verminderen van de hoeveelheid restafval centraal staan, is een belangrijke rol weggelegd voor de gemeente. De gemeente heeft inkoopmacht en is verantwoordelijk voor de inzameling van huishoudelijk afval, voor regelgeving op bouwen en slopen, voor vergunningverlening en voor het lokale vestigingsklimaat.

ONZE ACTIEPUNTEN

We dringen restafval terug. In 2020 was het restafval per Delftse inwoner 218 kilo per jaar. Groen Links wil dat dit terug gaat tot maximaal 100 kilo in 2025. Ook voor onze portemonnee, want de afvalstoffenheffing in Delft stijgt doordat de belasting op het verbranden van (rest)afval toeneemt. Delft heeft in een aantal wijken een nieuwe manier van afvalinzameling ingevoerd: 'Het Nieuwe Inzamelen'. Dit kan, als het succesvol is gebleken, verder worden ingevoerd. Daarnaast blijven we ook alternatieven onderzoeken, zoals 'diftar' (differentiële tarieven: huishoudens die minder restafval aanbieden, betalen een lagere afvalstoffenheffing.)

We zorgen er voor dat de afvalverwerking verantwoord is. We stellen zeker dat het gescheiden ingezamelde afval onder goede arbeidsomstandigheden wordt verwerkt en dat daadwerkelijk sprake is van een hoger milieurendement dan bij verbranding. We vergroten het draagvlak voor gescheiden inzameling door met de bevolking te delen hoe groot het behaalde milieurendement is.

We sturen op een wijkspecifieke aanpak. Elke wijk heeft een ander type woningen en andere mensen. Het terugdringen van restafval vraagt om maatwerk in de aanpak.

We stimuleren innovatieve oplossingen. We moedigen innovatieve oplossingen voor de gebruiksvriendelijkheid, logistiek en verwerking van afval aan. Denk bijvoorbeeld aan het slim ophalen van volle containers, of de werkwijze van de Inzamelhelden. Daarbij werken we samen met de TU-Delft.

We gaan circulair bouwen. Uit een materiaalstroomanalyse van de gemeente Delft blijkt dat er in de bouwsector in Delft grote volumes grondstoffen rondgaan met grote milieu-impact. Delft heeft daarom een beleid voor duurzaam bouwen vastgesteld. GroenLinks wil nu een volgende stap zetten door bijvoorbeeld een bouwmaterialen-databank op te zetten, bedrijvigheid slim aan elkaar te koppelen (zoals in Schieoevers) en circulair bouwen door private partijen in de stad te stimuleren. Door zelf te investeren in kennis heeft de gemeente de mogelijkheid om bij te sturen.

We dwingen circulair slopen af. Wanneer gebouwen gesloopt worden, moeten de materialen en grondstoffen gescheiden worden voor hergebruik.

We stimuleren circulair werken. Door circulair te werken worden minder nieuwe materialen aangevoerd en wordt minder afval afgevoerd. De gemeente geeft het goede voorbeeld en koopt circulair in voor de gemeentelijke organisatie en de stad.

We dringen de productie en het gebruik van eenmalige plastics terug. Dat doen we door bedrijven te stimuleren om zoveel mogelijk duurzame alternatieven te gebruiken.

We minimaliseren grondstofgebruik en stimuleren hergebruik van producten. Veel afgedankte producten worden al gescheiden en gerecycled, maar toch gaat de helft nu nog verloren doordat het wordt verbrand of gestort. Onder het motto 'Recyclen is goed, hergebruik is nóg beter' wordt het hergebruik van producten verder gestimuleerd. Dat draagt ook verder bij aan werkgelegenheid; ook voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

We gaan voedselverspilling tegen. Van het gekochte voedsel wordt ongeveer 12% verspild. GroenLinks vindt het belangrijk dat de gemeente zich met de betrokkenen partijen in de stad inzet tegen voedselverspilling door het ondersteunen van initiatieven zoals I-change.

We verwerken GFT-afval beter. Er zit nog een grote hoeveelheid GFT-afval in het ongescheiden restafval van huishoudens. Dit kan beter. Daarom willen we dat overal in Delft wormenhotels mogelijk worden gemaakt voor het composteren van groente, fruit, en andere etensresten.

We dringen zwerfafval terug. Zwerfafval is lelijk, vervuilend en schadelijk voor natuur en dieren. We willen de hoeveelheid zwerfafval samen met bewoners en ondernemers terugdringen, bijvoorbeeld door containertuintjes en campagnes van Nederland Schoon. Zwerfafval is uiteindelijk een kwestie van gedrag, daarom is het belangrijk om samen te werken met partners in de gemeente.

We halen kosteloos grofvuil op. GroenLinks Delft vindt het belangrijk dat grofvuil kosteloos opgehaald kan blijven worden (bijvoorbeeld in samenwerking met Rataplan). Dat voorkomt dat mensen bijvoorbeeld hun meubels op straat dumpen en zorgt voor minder verkeersbewegingen.

DIERENWELZIJN

GroenLinks staat voor een diervriendelijk beleid. Dieren maken deel uit van onze samenleving en verdienen onze aandacht en zorg. Ze kunnen immers niet voor zichzelf opkomen. De gemeente is medeverantwoordelijk voor de bescherming van dieren. Onze wethouder heeft in 2021 goed en respectvol dierenwelzijnsbeleid gevormd, en dat is onze leidraad voor de komende jaren. Door aanleg en onderhoud van een diervriendelijke omgeving draagt de gemeente bij aan de aanwezigheid van de in het wild levende dieren. Daarnaast zorgt de gemeente voor goede opvang voor huisdieren. Dieren horen in een beleidsprogramma; niet op de menukaart.

ONZE ACTIEPUNTEN

We zetten vegan op de gemeentelijke menukaart. De gemeente gaat het goede voorbeeld geven door in haar eigen catering in principe vegan en lokaal eten te serveren. We volgen hierbij de aanbevelingen van de 'Schijf for life' voor plantaardig voedingsadvies dat aansluit op klimaat-, milieu- en gezondheidsdoelen.

We beheren groen diervriendelijk. We houden in het beheer van het openbare groen rekening met dieren in het wild. Werkzaamheden die dieren kunnen verstoren, zoals het kappen van bomen of het uitbaggeren van sloten, vinden plaats buiten het voorjaar en het broedseizoen. Dierenwelzijn wordt een voorwaarde bij het geven van opdrachten voor beheer van de openbare ruimte.

We verbeteren de mogelijkheden voor nestplekken en broedgelegenheid voor vogels in de stedelijke woonomgeving. We stimuleren de aanleg van dichte hagen, nestkasten en zwaluwtorens en de toepassing van vogelvides onder daken door voorlichting en afspraken met particulieren en organisaties. Ook stimuleren we de plaatsing van bijenkorven en dakpannen met vogelingang. Katteneigenaren zouden hun katten vanaf schemering tot zonsopgang binnen moeten houden om bedreiging van vogels te beperken.

We stimuleren educatie over dierenwelzijn. Om dierenwelzijn onder de aandacht van kinderen te brengen worden afspraken gemaakt met scholen, organisaties en particulieren over educatie en bezoek aan dierenweides en kinder- of wijkboerderijen.

We stemmen beleid af met dierenorganisaties. Er vindt constructieve beleidsafstemming plaats met instanties zoals Dierenbescherming, asiel Julialaantje en de Vogel- en egelopvang.

We organiseren chipacties. Om te voorkomen dat dieren onnodig in de opvangcentra terechtkomen, organiseert de gemeente (samen met bijvoorbeeld dierenartsen) chipacties. In het Rampenplan nemen we maatregelen op voor de opvang van dieren.

We bestrijden zo natuurlijk mogelijk. Sommige dieren moeten we bestrijden omdat ze overlast veroorzaken. We doen dat met methoden die bij het dier het minste leed veroorzaken en geen gif in het ecosysteem brengen. We willen overlast voorkómen, zodat bestrijding later niet nodig is.

We maken de grachten biodivers en diervriendelijk. Op verschillende plekken in de Delftse grachten worden drijvende voorzieningen aangebracht waardoor de biodiversiteit wordt vergroot en dieren gemakkelijk uit het water kunnen klimmen.

We vangen zwerfdieren op. De gemeente zorgt voor goede opvang van zwervende huisdieren.

We bemiddelen bij opvang van huisdieren. De gemeente zoekt naar een oplossing wanneer een eigenaar van een gezelschapsdier (hond, kat, papagaai, etc.) door langdurige opname (psychiatrie, hechtenis, etc.) de kosten voor tijdelijke opvang in een dierenpension niet kan betalen. Eigenaar en huisdier kunnen dan na afloop weer verenigd worden. Dat zal een positieve invloed hebben voor de eigenaar, en voorkomt onnodige opname in dierenopvang. GGZ Delfland is een goed voorbeeld: die heeft een eigen dierenopvang.

LUCHTKWALITEIT

De lucht die we iedere dag in- en uitademen heeft grote invloed op onze gezondheid. De huidige luchtverontreiniging is na roken een van de belangrijkste risicofactoren. In de afgelopen periode heeft de gemeente Delft het Schone Lucht Akkoord ondertekend. In dit akkoord hebben het Rijk, de 12 provincies en een groot aantal gemeenten als doel gesteld om de luchtkwaliteit in Nederland permanent te verbeteren.

ONZE ACTIEPUNTEN

We breiden de milieuzone uit naar de hele stad. We verbreden daarbij de milieuzones, zodat ze niet alleen voor vrachtwagens gelden, maar ook auto's.

We bevorderen de omslag naar duurzame mobiliteit. We onderzoeken de invoering van milieuzones voor brom- en snorfietzen naar voorbeeld van Den Haag en Amsterdam. Er komt een regeling voor het inleveren van oude brommers waarmee een elektrisch vervoersmiddel kan worden aangeschaft, naar het voorbeeld van de gemeente Utrecht.

We ondersteunen initiatieven van bewoners die aandacht vragen voor de luchtkwaliteit. Denk daarbij aan acties als een autoloze zondag en parking-day. Daarmee maken we iedereen bewust hoe we, met minder auto's op straat en ander gebruik van parkeerplaatsen, kunnen genieten van schone lucht en meer groen op straat.

We staken houtstoken. Houtstook betekent veel CO2-uitstoot en is slecht voor de luchtkwaliteit. Zolang we het niet kunnen verbieden, voert de gemeente Delft actief campagne met de Houtstookwijzer en het Houtstookalert uit het Schone Lucht Akkoord.

We weren de komst van nieuwe op hout gestookte warmtebronnen. In nieuwbouwwoningen mogen geen open haarden of houtkachels worden geplaatst.

We verminderen de maximum snelheid. In alle wijken gaat de maximum snelheid naar 15 km/u. Bij Rijk en Provincie bepleiten we een maximumsnelheid van 80 km/u voor de A13, de A4 en de Kruithuisweg.

We gaan geluidsvervuiling tegen. GroenLinks blijft zich inzetten voor een Delft met een laag achtergrondgeluid. Mede daarom is GroenLinks voorstander van sluiting van vliegveld Rotterdam The Hague Airport.

LANDELIJKE ZAKEN

DE MEESTE DUURZAAMHEIDSDOELEN GAAN VERDER DAN GEMEENTEGRENZEN. DAAROM MAAKT GROENLINKS ZICH LANDELIJK STERK VOOR:

- *financiële steun voor het vergroenen van de stad;*
- *regelgeving rondom duurzaam en circulair slopen;*
- *goede uitvoering van het Schone Lucht Akkoord;*
- *maximum snelheid van 80 km/u voor A13 en A4.*

HOOFDSTUK 3

ENERGIE VOOR IEDEREEN

3. ENERGIE VOOR IEDEREEN

ENERGIE EN WARMTE

GroenLinks vindt het belangrijk dat de energietransitie betaalbaar blijft. Er is een Warmteplan opgesteld, waarin per buurt is onderzocht hoe men daar betaalbaar van het gas af kan tussen nu en 2050. Betaalbaarheid is uiteraard één van de acht uitgangspunten van dit Warmteplan.

GroenLinks heeft er in Delft en in de regio de afgelopen jaren hard voor geijverd om te zorgen dat we restwarmte uit de regio in kunnen gaan zetten voor het verwarmen van een deel van onze woningvoorraad. Ook wordt nu met de TU-Delft onderzocht of een geothermiebron kan worden geboord. Daarnaast is er in de Regionale Energiestrategie (RES) met de regiogemeenten gekeken hoe zowel aan de vraag naar warmte als aan de elektriciteitsvraag in de regio voldaan kan worden.

We realiseren de energietransitie samen. GroenLinks vindt het belangrijk dat we de energietransitie realiseren met de diverse partijen in de stad. Op het gebied van warmte liggen er verschillende kansen en mogelijkheden, die we met buurtinitiatieven, lokale private partijen en regionale partners op moeten pakken. Daarnaast vraagt dit ook om actief de wijken in te gaan om samen met iedere bewoner te kijken wat mogelijk is. Hierbij is de gemeente regisseur en verbindt zij verschillende initiatieven (vraag, bron en netwerk). Het Warmtenet is niet de enige oplossing voor Delft. We moeten op de vele initiatieven inzetten die er in de stad zijn, en iedereen helpen een stap te zetten.

ONZE ACTIEPUNTEN

We willen iedereen mee kunnen laten doen aan de energietransitie. Vanuit het Rijk is meer geld nodig om de energietransitie tot een goed einde te brengen en de doelstellingen te halen. Die energietransitie moet ook inclusief en rechtvaardig gebeuren. Dit betekent dat iedereen mee moet kunnen doen aan de energietransitie; ook mensen met een kleine portemonnee en hoge (energie)kosten. Dit is voor GroenLinks een prioriteit.

We roepen de klimaatnoodtoestand uit en maken samen een Klimaat Actie Plan. De gemeente roept de klimaatnoodtoestand uit en maakt samen met burgers, ondernemers, bedrijven en instellingen in Delft een Klimaat Actie Plan. Hierbij maken we gebruik van de onderzoeken en uitgangspunten die al bestaan, en vullen we verder aan wat nodig is. Zo zetten we samen de schouders eronder om Delft ook in

een veranderend klimaat leefbaar te houden. Denk hierbij aan bijvoorbeeld energie besparen, gebouwen verduurzamen, duurzame mobiliteit en het verlagen van de consumptie van dierlijke producten.

We stimuleren samen minder energieverbruik en isolatie. Samen met partijen in de stad zoals 015Duurzaam, Platform Energietransitie, Deelstroom Delft en De Papaver zetten we in op programma's om bewoners te stimuleren hun energieverbruik te verminderen en te isoleren.

We werken het Warmteplan met de buurt verder uit. We werken het Warmteplan uit op buurtniveau en betrekken bewoners actief; onder andere door middel van keukentafelgesprekken en buurtbijeekkomsten.

We halen de wijken van het gas af zodra dat kan. Wanneer we de mogelijkheid krijgen als gemeenten te besluiten om een wijk van het gas af te halen gaan we hier, op basis van het Warmteplan, gebruik van maken.

We houden warmtenetwerken in publiek bezit. De warmtenetwerken die in Delft worden aangelegd, worden zo veel mogelijk met publiek geld aangelegd. Wanneer in de toekomst geschakeld moet worden tussen warmte- en elektra-netwerken in de wijk, is dat vanuit publiek eigendom gemakkelijker te realiseren.

We verduurzamen sociale huurwoningen samen met de corporaties. Voor de verduurzaming van de sociale woningbouw maken we afspraken met de woningcorporaties in de jaarlijkse Prestatieafspraken.

We stimuleren inwoners om zonne-energie op te wekken. Voor het opwekken van zonne-energie in Delft stimuleren we de Delftenaren om dit zelf te doen of hierin samenwerking te zoeken met bijvoorbeeld Deelstroom Delft. Voor het MKB zoeken we samenwerking met partijen uit de stad en de ondernemersverenigingen om hen te ontzorgen.

We hebben alle initiatieven nodig om energieneutraal te worden. Om in 2050 energieneutraal te zijn, zullen we alle initiatieven nodig hebben: van lokaal buurtniveau tot regionaal grootschalige productie. We zetten daarom in op alle niveaus, en helpen daar waar nodig.

We besparen van bouw tot sloop. We sturen op een zo groot mogelijke CO2-besparing over de hele keten van bouw tot gebruik tot sloop. Bij nieuwbouw van vastgoed is ENG (Energie Neutraal Gebouw) de norm. Bij renovatie en verbouwing wordt naar een zo hoog mogelijk isolatieniveau gestreefd, waarbij CO2-besparing over de gehele keten leidend is. Bij verkoop van grond en vastgoed van de gemeente en bij aanbestedingen waar de gemeente invloed op kan uitoefenen, worden deze normen toegepast.

We bieden alternatieven voor energievervlindende terrasverwarmers. We laten onderzoeken of terrasverwarmers verboden kunnen worden; bijvoorbeeld via de omgevingsvergunning. Als dat nog niet mogelijk blijkt, biedt de gemeente terrasexploitanten als alternatief Delftsblauwe Dekens tegen gereduceerd tarief aan.

MOBILITEIT

GroenLinks wil dat Delft een groene stad is, waar het fijn is om te verblijven. Waar de straten niet gedomineerd worden door geparkeerde auto's en brede rijbanen. Waar het aangenaam is ingericht voor voetgangers en fietsers. Ook het openbaar vervoer is goed op orde. In de Mobiliteitsvisie voor Delft zijn dit ook de prioriteiten die zijn vastgelegd voor de komende jaren. Hier zullen we scherp op blijven.

In nieuwe wijken komen nog maar weinig parkeerplekken. Voor wie een auto nodig heeft staan er deelauto's klaar. Ook in bestaande wijken komen mobiliteitshubs met deelauto's en deelfietsen. Zo spelen we in heel Delft ruimte vrij voor een groene inrichting.

ONZE ACTIEPUNTEN

We richten de wijken in voor voetgangers en fietsers. De auto is er te gast en rijdt maximaal 15 km/uur. Zo kunnen kinderen weer veilig spelen op straat. We maken werk van de plekken waar openbare ruimte nog niet goed toegankelijk is voor minder validen.

We maken van 30 kilometer per uur de norm. Op de doorgaande wegen wordt de maximum snelheid van het gemotoriseerd verkeer teruggebracht van 50 kilometer per uur naar 30 kilometer. Daarmee verhogen we leefbaarheid en veiligheid.

We bouwen een netwerk van groene wandelpaden. Zo maken we drukbezochte plekken, zoals het centrum van de stad, het station en de winkelcentra gemakkelijk te voet bereikbaar. Stoepen die langs een groenzone lopen halen we weg; er komt een aangename parkachtige route door het groen voor terug.

We maken groene wandelverbindingen met het groen rond de stad. In de spoorzone en langs de Schie gaat het al gebeuren, maar we willen vanuit iedere plek in de stad langs groene routes naar de Delftse Hout en Midden-Delfland kunnen lopen.

We stimuleren leefstraten. In de zomer kunnen mensen ervoor kiezen om hun straat autovrij te maken. Daarmee komt er ruimte vrij om te spelen en relaxen op straat.

De autoluwe binnenstad breiden we verder uit. Om te beginnen verdwijnt het bezoekersparkeren van de Gasthuisplaats en maken we stap voor stap de zuidelijke binnenstad autoluw. We onderzoeken ook de mogelijkheden voor uitbreiding naar het noorden, zoals het noordelijke deel van de Oude Delft.

Door parkeerplekken beter te benutten creëren we meer ruimte voor groen.

Parkeerplekken in de TU-wijk staan 's nachts en in het weekend leeg. Parkeergarages rond de stad staan op doordeweekse dagen leeg. Met gunstige tarieven verleiden we bewoners om deze plekken te benutten. Als dat nodig is voeren we op meer plekken vergunningparkeren in. Een gratis plek op straat is niet vanzelfsprekend.

We stimuleren deelauto-gebruik. Iedere wijk krijgt minimaal één mobiliteitshub met deelauto's. Voor mensen met een gratis Delftpas is deelmobiliteit voordeliger. In nieuwe wijken is autodelen de norm. Daar komen weinig parkeerplaatsen.

We investeren in het fietsnetwerk zonder verkeerslichten met voorrang voor de fietser. Dit netwerk verbindt de wijken en ligt los van de doorgaande autowegen. Ook investeren we samen met de Metropoolregio in snelfietsroutes naar alle windrichtingen.

We creëren meer fietsparkeerplekken. Waar dat nodig is, komen deze in plaats van autoparkeerplekken. Voor wie dat wil zorgen we voor voldoende bewaakte stallingsruimte in de binnenstad en bij winkelcentra. Ook een dure fiets kan je veilig kwijt.

We verplaatsen snorfietsen naar de rijbaan. In navolging van Amsterdam en Utrecht verplaatsen we de snorfietsen van het fietspad naar de rijbaan, in combinatie met een helmplicht. Zo maken we het fietspad veiliger en schoner, zonder de onveiligheid voor snorfietzers te vergroten.

We zorgen voor voldoende laadpalen voor elektrische auto's. Nieuwe plekken voor laadpalen worden zó gekozen dat ze een stevige vergroening in de toekomst niet in de weg staan.

We gaan uit van vertrouwen bij vaste klanten van Parking Delft. Een vergissing is menselijk als je bijvoorbeeld je vergunning niet hebt verlengd.

We onderzoeken de aanleg van nieuwe tramlijnen. Daarbij kijken we vooral naar verbinding met Zoetermeer en naar Wateringen via het Reinier de Graaf Gasthuis.

We dringen vervoersarmoede terug. Mensen met een gratis Delftpas krijgen korting op openbaar vervoer en op het gebruik van een deelauto of deelfiets. We zorgen ervoor dat alle kinderen kunnen beschikken over een fiets.

De Delfthopper geven we meer bekendheid. De Delfthopper heeft een brede dekking in Delft. Dat brengen we bij specifieke doelgroepen onder de aandacht.

LANDELIJKE ZAKEN

OM IEDEREEN IN DELFT TOEGANG TE GEVEN TOT DUURZAME ENERGIEBRONNEN EN VERVOER, IS HET NOODZAKELIJK OM OOK OP LANDELIJK NIVEAU HIEROVER AFSPRAKEN TE MAKEN. DAAROM MAAKT GROENLINKS ZICH LANDELIJK STERK VOOR:

- *landelijke subsidies om vanuit gemeenten de verduurzaming van woningen verder te stimuleren;*
- *financiële ondersteuning voor gemeenten om ambtenaren in dienst te nemen die de energietransitie begeleiden;*
- *mobilititsbeleid en -middelen die gericht zijn op voetganger, fiets en openbaar vervoer in plaats van meer snelwegen.*

HOOFDSTUK 4

GOEDE FINANCIËLE BASIS VOOR IEDEREEN

4. GOEDE FINANCIËLE BASIS VOOR IEDEREEN

PARTICIPATIEWET

De benadering van cliënten bij de gemeente dient gebaseerd te zijn op vertrouwen in de positieve en actieve instelling van de cliënt, op de geest in plaats van de letter van de wet, op eenvoud, en op hulp aan de cliënt. De Participatiewet werkt contraproductief voor mensen die afhankelijk zijn van een vorm van financiële overheidssteun. GroenLinks heeft er dan ook altijd, en met succes, naar gestreefd dat de gemeente de maximale mogelijkheden binnen de wet opzoekt in het voordeel van de cliënt. Zo schrijft de Participatiewet voor dat mensen in de bijstand een 'tegenprestatie' moeten verrichten. In Delft wordt dit mede door GroenLinks gelukkig op een constructieve wijze samen met betrokkene vormgegeven.

We moeten helaas niet de illusie hebben dat iedereen even zelfredzaam is. Uit de evaluaties van bijvoorbeeld decentralisaties van de zorg is dit ook gebleken. Daarom blijft GroenLinks Delft zich inzetten voor mensen die te weinig zelfredzaam zijn.

ONZE ACTIEPUNTEN

We willen af van de kostendelersnorm. De zogeheten kostendelersnorm (waardoor een bijstandsuitkering lager wordt als er meer mensen op één adres wonen) leidt tot financiële problemen en soms zelfs ontwrichte gezinnen. Dat staat een oplossing voor dakloosheid in de weg. GroenLinks wil dan ook dat de gemeente Delft zulke kortingen zo weinig mogelijk toepast, en pleit landelijk voor afschaffing.

We helpen mensen aan werk, maar accepteren zo nodig ook onbetaald werk. Mensen in de bijstand worden maximaal ondersteund om een vorm van werk te vinden. Als betaald werk niet of nog niet haalbaar lijkt, mag dat ook onbetaald zijn. De gemeente vergoedt daarbij eventuele onkosten.

We bieden ruimte voor vrijwilligerswerk en mantelzorg. Het beleid ten aanzien van bijstandsontvangers blijft (zeker bij mensen die niet gemakkelijk aan een baan komen) ruimte bieden voor vrijwilligerswerk en mantelzorg. Waar gepast, stimuleert de gemeente dit ook.

We verruimen de mogelijkheden om bij te verdienen. We zoeken de grenzen op om mensen met een uitkering zelf wat bij te laten verdienen.

We gaan uit van de eigen motivatie. Bij mensen met een uitkering blijven we uitgaan van de eigen motivatie voor een voor hen zinvolle daginvulling. Bij het leveren van een tegenprestatie kiezen cliënten zelf wat ze daarvoor willen doen.

We bestraffen alleen moedwillige fraude. Fraudebestrijding blijft nodig, maar als mensen een procedure niet goed hebben gevolgd gaat de gemeente uit van goede trouw bij cliënten. Als er dingen niet goed gaan, staat persoonlijke begeleiding voorop. Sancties volgen pas als er duidelijk sprake is van kwade trouw.

We zien werk niet altijd als de oplossing. Vaak wordt gezegd dat werk het beste medicijn tegen armoede is, maar werk is niet altijd de oplossing bij armoedebestrijding ("werkende armen"!). Er is een groep mensen die altijd hulp nodig zal hebben.

SCHULDENAANPAK EN FINANCIËEL BEHEER

Over de groeiende schuldenproblematiek maken wij ons steeds meer zorgen. Onder druk van GroenLinks is daar in de afgelopen collegeperiode wel al meer aan gedaan. Het voorkómen, vroeg signaleren en aanpakken van financiële problemen voorkomt veel andere problemen. Investeren in armoedebestrijding bespaart kosten, en levert meer op dan het kost.

Mede dankzij GroenLinks kunnen in Delft betalingsachterstanden nu vroegtijdig worden gesignaleerd. Dit heet *EMMA*: 'Eerder Melden, Minder Achterstand'. Op basis van signalen van corporaties of zorgverzekeraars voeren een schuldhulpverlener en een maatschappelijk werker huisbezoeken uit bij inwoners met een betalingsachterstand. Tijdens deze huisbezoeken stellen ze een financiële diagnose om achter de oorzaak van het probleem te komen. Als dat nodig is, wordt deskundige hulp ingeschakeld voor bijkomende problemen. Zo is het dankzij *EMMA* vrijwel onmogelijk dat kwetsbare inwoners (zoals gezinnen met minderjarige kinderen) in Delft worden afgesloten van water. *EMMA* is de 'incassovrije wijk' uit ons vorige Verkiezingsprogramma.

ONZE ACTIEPUNTEN

We geven informatie over hoe je schulden voorkomt. We zorgen voor laagdrempelige informatie en voorlichting en verspreiden dat zoveel mogelijk via relevante organisaties.

We sporen mensen met schulden op. Dat doen we via persoonlijk contact, publiciteitscampagnes en aanspreekpunten in de wijk.

We breiden de huidige hulpprogramma's uit. GroenLinks wil dat *EMMA* (*Eerder Melden, Minder Achterstand*) en het *Jongeren Perspectief Fonds* structureel gefinancierde programma's worden. Daarnaast willen we dat de samenwerking in het *EMMA*-programma wordt uitgebreid met andere inners van vaste lasten zoals commerciële schuldeisers en het waterbedrijf. Integraal helpen wordt de norm.

We verkorten het schuldhulpproces. GroenLinks wil het schuldhulpproces verkorten en het mogelijk maken om onder voorwaarden het laatste jaar kwijt te schelden.

We verruimen de mogelijkheden tot kwijtschelding. Zo moeten mensen ook kwijtschelding van schulden kunnen krijgen in ruil voor maatschappelijke tegenprestaties.

We ondersteunen mensen die het niet alleen redden. Voor mensen die niet zelf structuur weten aan te brengen in hun financiën, introduceert de gemeente budgethulp op maat.

We geven bij elke uitkeringsaanvraag en elk schuldhulpverleningstraject een budgetadvies. De gemeente voert een laagdrempelige preventiecampagne waarin het taboe rondom armoede en schulden wordt doorbroken.

We willen een integrale aanpak voor alleenstaande ouders in een kwetsbare positie. Alleenstaande ouders lopen meer risico op bijstandsafhankelijkheid, en daarmee ook op armoede. Zij zijn dan ook oververtegenwoordigd in de schuldhulpverlening. GroenLinks wil dat er een integrale aanpak komt voor alleenstaande ouders in een kwetsbare positie, op basis van meer inzicht in hun specifieke omstandigheden.

4. GOEDE FINANCIËLE BASIS VOOR IEDEREEN

INKOMENSONDERSTEUNENDE MAATREGELLEN

Doel van ons armoedebeleid is dat iedereen financieel een fatsoenlijk leven kan leiden en kan meedoen.

Dankzij GroenLinks is er in de afgelopen periode niet bezuinigd op armoedebestrijding en inkomensondersteunende maatregelen die gericht zijn op kinderen die in armoede opgroeien zoals het Jeugdcultuurfonds en het Jeugdsportfonds. En dat moet ook zo blijven!

Onderzoeken laten zien dat het minimum inkomen in Nederland fors tekort schiet om van rond te komen. Zo lang de landelijke politiek de minimuminkomens niet verhoogt, zijn voorzieningen tegen bijvoorbeeld vervoersarmoede of menstruatiermoede op gemeentelijk niveau noodzakelijk.

ONZE ACTIEPUNTEN

We ontzien mensen in armoede. Mensen in armoede moeten zo veel mogelijk worden ontzien bij bezuinigingen. In de Nota Armoedebeleid die in 2022 wordt opgesteld, moet de aanpak van armoede integraal worden aangepakt.

We zoeken de mensen op die geen gebruik maken van regelingen terwijl ze er wel recht op hebben. De gemeente wijst actief op de mogelijkheden van regelingen. Daarbij werkt de gemeente samen met bijvoorbeeld de Belastingdienst om deze doelgroep te bereiken. Waar nodig worden mensen ondersteund om de voorzieningen aan te vragen.

We breiden de Bijzondere Bijstand en de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen uit. We zorgen dat het bereik van armoederegelingen groter wordt. De armoederegelingen bouwen we geleidelijk af als het inkomen net iets boven de grens ligt. De Aanvullende (Ziektekosten) Verzekering blijft behouden.

We verstrekken giften in plaats van leningen voor het vervangen van witgoed. De Bijzondere Bijstand voor het vervangen van witgoed moet voor mensen met een inkomen tot het sociaal minimum een gift in plaats van een lening worden.

We staan bescheiden giften en bijverdiensten toe. Bijstandsgerechtigden moeten giften tot € 1.000 kunnen houden (zoals dankzij GroenLinks in diverse steden inmiddels ook mogelijk is). Bijverdienden tot een bepaald bedrag moet mogelijk worden gemaakt (zoals dankzij GroenLinks in Amsterdam).

We stellen maandverband en tampons gratis beschikbaar. Eén op de tien vrouwen heeft wel eens problemen om aan maandverband of tampons te komen vanwege te weinig geld. De gemeente zorgt dat menstruatieproducten gratis beschikbaar zijn, bijvoorbeeld via scholen, bibliotheken en de Voedselbank.

We maken kwijtschelding van gemeentelijke belastingen eenvoudiger. De regels voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen moeten worden vereenvoudigd, zodat kwijtschelding direct kan worden toegepast op basis van inkomensgegevens waar de gemeente over beschikt.

We zijn voorstander van een basisinkomen. Delft gaat experimenteren met het basisinkomen zodra landelijke regelgeving hier ruimte voor geeft.

LANDELIJKE ZAKEN

DE MOGELIJKHEDEN BIJ DE UITVOERING VAN SOCIAAL BELEID, EN VAN DE PARTICIPATIEWET IN HET BIJZONDER, WORDEN VOOR EEN BELANGRIJK DEEL DOOR LANDELIJK BELEID BEPAALD. DAAROM MAAKT GROENLINKS ZICH LANDELIJK STERK VOOR:

- *invoering van een basisinkomen, waarmee iedereen verzekerd is van een sobere basis en waarmee iedere bijverdienste ook loont;*
- *verhoging van de minimuminkomens;*
- *een minder strenge Participatiewet, waarin iets vergeten of een foutje maken niet meteen als fraude moet worden bestempeld;*
- *afschaffing van de kostendelersnorm in de Participatiewet;*
- *ruimere mogelijkheden voor bijverdiensten in de Participatiewet;*
- *een minimumloon en meer sociale zekerheden voor zzp'ers.*

HOOFDSTUK 5

ZORG VOOR IEDEREEN

Zorg en Gezondheid

GroenLinks heeft er in de afgelopen raadsperiode aan bijgedragen dat de zorg in Delft goed georganiseerd is. Er wordt ingezet op preventie. GroenLinks heeft aandacht gevraagd voor samenwerking tussen GGZ Delfland, huisartsen en de TU voor GGZ-problematiek bij studenten. Wanneer iemand opgenomen wordt in een GGZ-instelling, wordt er door de GGZ bijzondere bijstand aangevraagd. Hiermee kunnen de vaste lasten worden betaald en raakt de client zijn huis niet kwijt. Zo hebben we er voor gezorgd dat er niemand tussen wal en schip valt.

Gezondheid is ontzettend belangrijk. Gezondheid is méér dan niet ziek zijn. Zorg, welzijn, wonen en een groene leefomgeving zorgen voor de gezonde stad. In de gezonde stad wil je gezond zijn én je gezond voelen. Alle inwoners van Delft moeten de zorg kunnen krijgen die ze nodig hebben. De gemeente kan geen beperkingen wegnemen of ziektes genezen, maar de gemeente kan wel hulp en passende zorg bieden. GroenLinks staat voor inclusieve zorg, dichtbij huis, op een basis van vertrouwen.

Mentale gezondheid is de afgelopen jaren steeds meer bespreekbaar geworden, en er is meer erkenning voor. In de coronacrisis werd dit zichtbaarder, waardoor er nu meer aandacht naar toe gaat. Net als bij de fysieke gezondheid is preventie (het voorkómen) het allerbelangrijkste. Een goede basis is hier van groot belang: het hebben van een dak boven je hoofd, een gegarandeerd inkomen, en voldoende te eten en drinken. Maar ook de mogelijkheid om te sporten en cultuur te beleven en een groene omgeving dragen daar aan bij. Daarnaast moeten gezonde keuzes gemakkelijk zijn om te maken; elke keer weer.

Voorkomen is beter dan genezen. GroenLinks zet daarom sterk in op preventief beleid. We werken toe naar het garanderen van bestaanszekerheid en zorgen ervoor dat gezonde keuzes makkelijk te maken zijn. Hiervoor besteden we meer tijd, aandacht en middelen aan de basis: welzijn, sport, cultuur, onderwijs, kinderopvang en een groene leefomgeving. Zo blijven Delftenaren gezond en de zorgkosten laag.

ZORG EN GEZONDHEID

ONZE ACTIEPUNTEN

We gaan voor optimale eigen regie. Voor wie het kan en wil, is het mogelijk om zelf keuzes te maken over de verlening van zorg. Dit kan door het gebruik van persoonsgebonden budgetten of het maken van een eigen zorgplan. Wanneer zorg via persoonsgebonden budgetten plaatsvindt, omdat de zorg niet in natura beschikbaar is, heeft de gemeente de verantwoordelijkheid om te beoordelen of het mogelijk is om deze zorg voor inwoners in te kopen. Zo moeten bijvoorbeeld mensen met een zorgvraag die samen een woongroep willen vormen, dat ook echt kunnen doen.

We ondersteunen mantelzorgers die te zwaar worden belast. Hiervoor worden mantelzorgers eerder en beter betrokken bij de zorgvraag. We zetten eerder in op 'respijtzorg', wat wil zeggen dat zorg (tijdelijk) kan worden overgedragen wanneer de zorglast te veel wordt. In het bijzonder komt er extra aandacht voor jonge mantelzorgers, zodat ook zij zichzelf kunnen ontwikkelen.

We gaan voor kwaliteit van zorg door samenwerking. De gemeente zorgt bij de inkoop van zorg voor samenwerken op kwaliteit en een fatsoenlijk loon, goede arbeidsvoorwaarden en beperkte administratieve lasten bij de zorginstellingen.

We stimuleren tijdig verhuizen naar een geschikte woning, met behoud van zorg. Verhuizen vanwege een zorgvraag is lastig. Verhuizen is duur en zwaar, en de nieuwe woonlasten zijn vaak hoog. We stellen een brede campagne voor onder de titel 'Comfortabel blijven wonen' met als doel minder (tijdelijke) aanpassingen aan minder geschikte woningen en clustering in de thuiszorg. Daarmee verlagen we de kosten voor zorg en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en maken we verhuizen naar een passende woning makkelijker.

We maken beleid met mensen om wie het gaat. Bij het maken van beleid en bij het bepalen van de te verlenen zorg worden de mensen over wie het gaat actief betrokken.

We houden de kosten van zorg en de eigen bijdrage betaalbaar. Dat mag niet ten koste gaan van de kwaliteit en het aanbod van zorg. Zorg is beter en goedkoper als problemen eerder worden opgemerkt. De inzet op preventie (het voorkómen van ziekte door een gezonde levensstijl en leefomgeving) helpt hierbij.

We zetten jongerenwerkers in. Zij bieden laagdrempelig hulp en informatie aan jongeren. GroenLinks moedigt initiatieven met jongerenwerkers aan en ondersteunt de uitbreiding ervan.

We behouden de inzet op preventie. Hoe eerder problemen worden opgemerkt, hoe beter ze zijn te verhelpen. Door vroegtijdige signalering, preventiebeleid en samenwerking van verzorgenden kunnen jongeren die hulp nodig hebben snel de juiste hulp krijgen. Hierbij wordt rekening gehouden met de unieke (gezins)situatie en de omgeving van de jongeren. Momenteel wordt het sociaal team pas bij problemen op zes of meer terreinen ("leefgebieden") actief. Bij signalen op meer dan één leefgebied willen wij dat de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) al direct actie neemt.

We vechten tegen de wachtlijsten van de GGZ-Jeugd. In plaats van wachten start de gemeente een parallel traject met Connect2Care en verzorgt het jeugdteam van Delftsupport de overbruggingszorg. Hierdoor blijft een kind in beeld en kan er meteen gestart worden volgens één team, één plan. Zo hoeven kinderen niet te wachten tot ze daadwerkelijk de zorg in gaan.

We versterken de positie en rol van wijkverpleegkundigen. De gemeente moedigt thuiszorgorganisaties aan om de monitorpositie van wijkverpleegkundigen te versterken. Dit versterkt vroegsignalering en biedt mogelijkheden tot preventieve zorg. (Zie bijvoorbeeld het project 'Zichtbare Schakel'.)

We maken de zorg toegankelijk via één loket. De toegankelijkheid tot zorg in Delft is soms onduidelijk. Het is niet altijd even makkelijk om uit te vinden of je bij Delft voor Elkaar of Delft Support moet zijn. Voor de laagdrempelige toegang tot zorg in Delft komt er één front-office waar inwoners terecht kunnen.

We zorgen voor naadloze overgang en overdracht van zorg voor jeugd. Leeftijd bepaalt niet wanneer iemand geen hulp meer nodig heeft. In overleg met de jongeren en diens vertegenwoordiger moet jeugdhulp kunnen worden verlengd.

We houden studenten met mentale problemen in beeld. Studenten met ggz-problematieken die na een behandeling weer gaan studeren hebben baat bij begeleiding. We ondersteunen initiatieven die er voor zorgen dat deze mensen niet uit beeld raken. Bijvoorbeeld door het inzetten van studie-maatjes.

We zorgen voor 'één huishouden, één plan, één regisseur' voor mensen met meerdere problemen. Er is één enkel aanspreekpunt en één overkoepelend plan dat rekening houdt met alle problemen. Door goede verslaglegging en communicatie tussen hulpverleners wordt dit mogelijk. Dit creëert duidelijkheid en continuïteit, en verlaagt de bureaucratie voor de hulpvragers. Dit moet ook mogelijk worden voor mensen met problematiek op minder dan zes leefgebieden.

We bieden eerst een huis. Voor daklozen met een brede problematiek is een veilige woonplek cruciaal om het leven op de rails te krijgen. Met 'Housing First' (een vorm van wonen met ambulante, intensieve begeleiding en bedoeld voor dakloze mensen met meervoudige problemen) bieden we hen een stevige basis.

We gebruiken de kracht van maatschappelijke initiatieven. Delftse maatschappelijke initiatieven van ondernemers en inwoners zoals inloophuizen zijn ontzettend krachtig. GroenLinks wil deze initiatieven koesteren en vasthouden. Waar dat nodig is, biedt de gemeente een financiële ondersteuning.

KINDEROPVANG EN ONDERWIJS

GroenLinks staat voor kansengelijkheid en optimale ontwikkelingskansen voor alle kinderen. Dat willen we realiseren door kosteloos toegangsrecht tot kinderopvang, het recht op passend onderwijs en kwaliteitsinvesteringen in kinderopvang én onderwijs.

Nederland kampt met problemen die het primair onderwijs en kinderopvang parten spelen: werkdruk, personeelstekorten en achterblijvende prestaties van het onderwijs. Nederland daalt al jaren op de internationale lijstjes van onderwijskwaliteit. De verschillen in leerprestaties tussen kinderen uit kansrijke en kwetsbare leefomgevingen nemen schrikbarend toe. Er is geen sprake van 'kansen voor iedereen', maar daar kunnen we wel naartoe werken.

GroenLinks stimuleert de ontwikkeling van Integrale Kind Centra (IKC) waardoor kinderen en hun ouders voorzien worden in onderwijs en vrije tijd door één team, op één locatie. Onze voorkeur gaat uit naar het vormen van een IKC, maar het blijft uiteraard ook mogelijk dat basisonderwijs of kinderopvang zelfstandig functioneren.

Praktijkonderwijs, middelbaar, hoger en wetenschappelijk onderwijs moeten beschikbaar zijn voor alle studenten, los van de inkomsten van ouders en/of verzorgers of de eigen financiële situatie van de student. Alleen dán is er kansengelijkheid. Daarbij is het voor GroenLinks cruciaal dat genderstereotypes bij beroepskeuzes worden doorbroken. Hierdoor wordt de vijver van talenten meer divers. GroenLinks heeft dit de afgelopen periode onder de aandacht gebracht van lokale ondernemers.

Goed laagdrempelig volwassenenonderwijs helpt waar nodig aan voldoende maatschappelijke vaardigheden en voldoende beheersing van de Nederlandse taal voor voldoende regie over het eigen leven.

ONZE ACTIEPUNTEN

We willen dat onderwijs en kinderopvang krachten bundelen en integrale kindcentra (IKC's) vormen. Hierbinnen kunnen kinderen tussen 07:30 en 18:30 uur onderwijs en vrije tijd beleven. Er is één team, één visie en één leerlijn. Kinderen verblijven in een veilige en vertrouwde omgeving, wat hun ontwikkeling ten goede komt. Kinderen zijn bekend binnen het team, er is een warme overdracht en een flexibele overgang tussen het kinderdagverblijf, de onderbouw, de bovenbouw en de buitenschoolse opvang

(BSO). Binnen een IKC wordt nóg intensiever samengewerkt met de zorg (denk bijvoorbeeld aan JKZ en Jeugd-GGZ). Ouders en/of verzorgers worden hier actief in betrokken.

We willen een brede onderwijsdag. Hierin lopen onderwijstijd en opvangtijd flexibeler in elkaar over, zodat ouders gefaciliteerd worden om de werk- en zorgtaken beter te kunnen combineren. Naast dat het fijn is voor de kinderen, stimuleert het arbeidsparticipatie van vrouwen.

We gaan voor het stimuleren van een thematische aanpak van het onderwijs in wetenschap en techniek in het primair en voortgezet onderwijs. Binnen de thematische aanpak wordt een relatie gelegd met de belevingswereld van de scholieren en, afhankelijk van het thema, met de directe leefomgeving en het democratisch burgerschap. GroenLinks vindt het belangrijk dat scholieren los van genderstereotypes met elkaar proefondervindelijk de samenleving op een betekenisvolle wijze leren verkennen.

We willen knelpunten eerder opmerken. GroenLinks vindt het belangrijk dat knelpunten in de ontwikkeling zo vroeg mogelijk gesignaleerd worden. Intensieve samenwerking met JeugdGezondheidsZorg (waaronder het consultatiebureau) maakt dat vroegtijdige hulp en voorschoolse educatie direct ingezet wordt binnen het kinderdagverblijf of de peuteropvang. We gaan segregatie tegen door kinderen met verschillende achtergronden over groepen te verdelen.

We willen de juiste onderwijsvorm voor kinderen. Kinderen die zich anders ontwikkelen binnen een andere vorm van basisonderwijs worden tijdig doorverwezen naar een passende onderwijsvorm. Dit betekent ook dat er geen financiële bijdrage gevraagd mag worden aan ouders voor talentklassen, plusklassen, of andere activiteiten.

We willen een breed aanbod aan onderwijsvormen. GroenLinks is voorstander van een breed aanbod aan onderwijsvormen (zoals ook Montessori en Freinetonderwijs) in zowel basis- als voortgezet onderwijs.

We stimuleren de verduurzaming van gebouwen voor onderwijs en kinderopvang. Hier hebben wij ons de afgelopen periode sterk voor gemaakt. Investeren in schoolgebouwen is investeren in de leerprestaties en gezondheid van Delftse kinderen. Voor de gezondheid en het welbevinden van kinderen en personeel is het essentieel dat ventilatiesystemen aan betere eisen voldoen.

We willen dat leerplekken veilig en goed bereikbaar zijn. Alle huisvesting voor onderwijs en kinderopvang moet veilig en goed bereikbaar zijn via fietspaden en voldoende fietsenstallingen hebben.

We zorgen voor voldoende stage- en leerwerkplekken. Iedere jongere op weg naar werk volgt onderwijs of volgt een leerwerktraject (combinatie werk - onderwijs), zodat hij of zij goed voorbereid is op de toekomst en zelfvoorzienend kan worden. De gemeente zet zich daarom in om voor voldoende stage- en leerwerkplekken te zorgen. Uitvallers worden bij voorkeur geholpen in plaats van beboet, met als doel om ze weer onderwijs te laten volgen of een stageplaats te bieden.

We gaan stagediscriminatie tegen. Iedere Delftse student heeft het recht op een goede stageplek, ongeacht afkomst. Delftse ondernemers hebben daarin een verantwoordelijkheid. Voor de gemeente is dit een speerpunt in haar contact met ondernemers.

We zorgen dat informatie over volwassenonderwijs goed vindbaar is. Het is belangrijk dat informatie over volwassenonderwijs gemakkelijk en toegankelijk te vinden is. Hierin wordt zowel over de aanmelding en de wijze waarop dit financieel kan worden geregeld geïnformeerd. Eén van de mogelijkheden is dat taalambassadeurs worden ingezet om laaggeletterden te bereiken en te stimuleren om Nederlands te leren.

DIVERSITEIT EN INCLUSIVITEIT

GroenLinks is voor een toegankelijke en inclusieve samenleving, waarin iedereen ongeacht zijn afkomst, geloof, geaardheid, politieke opvattingen, economische achtergrond of beperkingen zich welkom en veilig voelt, meetelt en mee kan doen. Helaas is meedoen niet voor iedereen vanzelfsprekend. Zoals voor mensen met een beperking, maar ook minder zichtbare groepen moeten we niet uit het oog verliezen. Dit past bij Delft als 'Global Goals gemeente' die de Sustainable Development Goals (Global Goals) omarmt en actief uitdraagt, waaronder het doel (SDG 10) dat kansengelijkheid en het verminderen van ongelijkheid als uitgangspunt heeft.

GroenLinks viert de Delftse diversiteit. Delft is van oudsher een internationale stad waar mensen vanuit diverse culturen met elkaar samen leven. Het aantal studenten neemt toe, waaronder steeds meer internationale studenten. Ook mensen die vanuit het buitenland hier komen werken en statushouders vinden hun plek in Delft. Een inclusieve samenleving met zo veel verschillende culturen vereist wederzijdse acceptatie en begrip. Zo kunnen we op een prettige manier met elkaar samenleven.

ONZE ACTIEPUNTEN

We maken informatie voor iedereen toegankelijk. De informatievoorziening van de gemeente moet voor iedereen toegankelijk, vraaggericht en makkelijk vindbaar zijn. Ook voor laaggeletterden en mensen die digitaal minder of niet vaardig zijn. Gemeentelijke informatie moet ook in het Engels en andere relevante talen beschikbaar zijn voor mensen die uit het buitenland zijn gekomen en de Nederlandse taal (nog) niet machtig zijn. Daarnaast wordt voor inwoners die zich voor langere tijd in Delft willen vestigen door de gemeente en andere betrokken partijen (zoals werkgevers en onderwijsinstellingen) ingezet op het zo snel mogelijk leren van de Nederlandse taal en kennis van het Nederlandse zorgstelsel.

We accepteren onze verantwoordelijkheid voor het Delftse slavernijverleden.

GroenLinks vindt dat het voor de samenleving belangrijk is dat het slavernijverleden als misdaad tegen de menselijkheid als onze gedeelde geschiedenis erkend wordt. Door historisch de verantwoordelijkheid te nemen en excuses aan te bieden aan de nazaten. In het verlengde daarvan is het van belang dat ook de historische betrokkenheid van Delft bij het mondiale slavernijverleden wordt onderzocht en zichtbaar wordt gemaakt voor jong en oud door educatie op o.a. scholen en in musea. GroenLinks vindt het belangrijk dat de herdenking van het slavernijverleden ook in Delft jaarlijks plaatsvindt en dat stil wordt gestaan bij de het geleden leed die doorwerkt naar het heden.

We maken het wijzigen van een slavernij-achternaam makkelijker. In navolging van Utrecht, zorgen we dat de procedure eenvoudiger en gratis wordt voor Delftenaren die hun achternaam willen wijzigen, als die een link met het slavernijverleden heeft.

We lichten voor over en maken bewust van inclusiviteit. GroenLinks wil dat de gemeente voorlichting en bewustwording op scholen en in de stad stimuleert over diversiteit, inclusie en het voorkomen van discriminatie.

We brengen inclusiviteit ook in bij de inburgeringscursussen. GroenLinks vindt het belangrijk dat dat er binnen de inburgeringscursus voorlichting gegeven wordt over inclusiviteit. Bij het ondertekenen van de 'participatieverklaring' moet dit nogmaals onder de aandacht worden gebracht. Daarnaast wil GroenLinks dat nog eens kritisch wordt gekeken naar het realiteitsgehalte van sommige vragen in de inburgeringstest.

We bestrijden geweld tegen vrouwen actief. De verantwoordelijkheid voor de aanpak van huiselijk geweld ligt bij de gemeente. De gemeente bestrijdt structurele oorzaken van geweld tegen vrouwen. De gemeente sluit zich aan bij initiatieven van maatschappelijke organisaties in de stad zoals de internationale campagne tegen geweld tegen vrouwen 'Orange the world'.

We agenderen LHBTIQ+-discriminatie. GroenLinks wil dat de veiligheid en ondersteuning van LHBTIQ+-ers worden besproken in het driehoeksoverleg tussen burgemeester, politie en het Openbaar Ministerie. Bij deze aanpak betrekken we ook de lokale LHBTIQ+-gemeenschap en de Stichting voor Inclusie en discriminatiebestrijding (iDb; dat is waar Delftenaren discriminatie kunnen melden). De gemeente stimuleert de aangiftebereidheid en bevordert een goede registratie van anti-LHBTIQ+-geweld en -discriminatie, en zorgt voor een duidelijk aanspreekpunt bij de politie; bijvoorbeeld via 'Roze in Blauw'.

We maken het naaktstrand aan de Grote Plas weer officieel. In het verleden is vergeefs met bedenkelijke argumenten geprobeerd om het naaktstrand te verbieden. Het is voor iedereen prettiger als het duidelijk is dat dit stuk voor naaktrecreatie is aangewezen.

We stimuleren verdraagzaamheid en acceptatie. GroenLinks wil dat de onderlinge verdraagzaamheid en wederzijdse acceptatie wordt gestimuleerd door begrip en dialoog tussen en met de diverse groepen onder het motto "Niet schreeuwen maar praten!". Daarom blijven we bewonersinitiatieven faciliteren zoals 'Ken je wijk'.

We nemen meldingen van racisme en discriminatie altijd serieus. Om wegpesten en geweldpleging te voorkomen moeten meldingen van discriminatie en racisme altijd serieus worden genomen en direct adequaat worden opgepakt in samenwerking met Delft voor Elkaar, woningcorporatie en wijkagent. Als de veiligheid in het geding is, hanteren we het principe 'de dader verhuist'. Met zulk ontmoedigingsbeleid wordt een helder signaal afgegeven.

We geven als gemeentelijke werkgever het goede voorbeeld. GroenLinks wil graag organisaties met divers personeel, die een goede afspiegeling vormen van de diverse Delftse samenleving. De gemeente moet daarbij het goede voorbeeld geven door het aannemen van personeel met een grotere diversiteit. Daarbij zijn faciliteiten nodig zoals dichte ruimten voor gebed of voor het afkolven van borstvoeding en aanpassingen voor mensen met een arbeidshandicap. Ook moet de gemeente een breder oog hebben voor groei- en ontwikkelambities binnen het bestaande personeelsbestand.

We eisen bij inkopen en subsidiëren diversiteit bij het bedrijf of de instelling. Bij inkoop en subsidieverstrekking moet ook worden gekeken naar het diversiteitsbeleid van het bedrijf of de instelling.

5. ZORG VOOR IEDEREEN

VLUCHTELINGEN

Vluchtelingen die in Nederland mogen blijven, zijn hier om veilig te kunnen (over) leven. Zij zijn welkom in Delft en moeten snel worden opgenomen in de samenleving. Deze mensen hebben vaak traumatische gebeurtenissen meegemaakt en hebben tijd nodig om hier te kunnen aarden.

GroenLinks ziet dat dat geregeld spanningen geeft. Zowel in het belang van de nieuwkomers als hun omgeving is het zaak dat ze goed en lang genoeg worden begeleid. Het doel is immers dat ze prettig kunnen samenleven en kunnen functioneren in onze maatschappij. Het zo snel mogelijk leren en het voldoende beheersen van de Nederlandse taal is daarin van groot belang. Het draagt bij aan meer sociale contacten, de mentale gezondheid, vergroot de kansen op de arbeidsmarkt en draagt bij aan zelfredzaamheid en assertiviteit.

ONZE ACTIEPUNTEN

We geven vluchtelingen voldoende aandacht. Zodra een vluchteling een verblijfsvergunning krijgt, moet hij of zij veel regelen voor wonen, werk en financiën. Daarnaast moet hij of zij ook leren welke basisnormen en -waarden hier gelden. GroenLinks wil dat er tijdens de begeleiding van vluchtelingen voldoende ruimte, tijd en aandacht is voor psychosociale problemen als die de daadwerkelijke participatie of integratie in de weg staat.

We geven vluchtelingen voldoende mogelijkheden. Vluchtelingen moeten, om zich snel thuis te voelen in Delft en om het leren van de Nederlandse taal te bespoedigen, voldoende mogelijkheden krijgen om mee te doen met vrijwilligerswerk, taalcursussen, de opbouw van een sociaal netwerk en sport.

We laten vluchtelingen elkaars mentor zijn. Vluchtelingen die een uitkering hebben, moeten kunnen worden ingeschakeld als mentor met behoud van uitkering en opschorting van de sollicitatieplicht. Dat kost geen geld en bespaart de gemeente zelfs geld, en de mentor doet werkervaring op waardoor zijn of haar afstand tot de arbeidsmarkt wordt verkleind - wat óók weer leidt tot besparingen.

We geven vluchtelingen de tijd. Vluchtelingen moeten hulp krijgen zo lang dat nodig is. In Delft hebben zij nu recht op een half jaar hulp, maar oorlogsvluchtelingen hebben problemen die vaak niet binnen een half jaar zijn op te lossen.

We laten vluchtelingen inburgeren in het oorspronkelijke beroep. Voorkomen moet worden dat vluchtelingen "risicomijdend" gaan inburgeren en dus inburgeren op een lager taalniveau dan van hen verwacht mag worden. Dat belemmert hun

kansen op werk. Vluchtelingen moeten de mogelijkheid krijgen om in te burgeren in het beroep dat zij in hun land van herkomst uitoefenden, zodat ze integreren in een bekende setting.

We streven naar erkenning van oorspronkelijke opleidingen. Delft helpt om te zorgen dat vluchtelingen in Nederland erkenning krijgen voor hun opleiding, beroep of diploma. Zodra ze voldoende Nederlands of Engels spreken, kunnen ze weer het werk doen waar ze voor opgeleid zijn.

We stimuleren en waarderen initiatieven van vrijwilligers. Delft moet initiatieven van vrijwilligers, zoals de Delftse Buur en studenten die zich inzetten voor jonge vluchtelingen, stimuleren en waarderen. Informele ontmoetingsplekken waar vluchtelingen en andere Delftenaren elkaar op een ongedwongen manier kunnen ontmoeten, zoals het Taalcafé en de ontmoetingsplekken van DelftseBuur, moeten behouden blijven en ondersteund worden.

We helpen kinderen van vluchtelingen in twee jaar van hun taalachterstand af. Kinderen van vluchtelingen met een verblijfsstatus zijn leerplichtig. Zij hebben echter te maken met een taalachterstand. Taaleducatie voor deze kinderen moet worden gestimuleerd door sport- en spelactiviteiten aan te bieden op wijkniveau en door het aanbieden van een intensief traject in het aanleren van de Nederlandse Taal, zodat zij na twee jaar hun taalachterstand volledig hebben ingelopen.

We vangen uitgeprocedeerde asielzoekers op. GroenLinks staat pal voor de opvang van uitgeprocedeerde asielzoekers in Delft. Bed, bad en brood zijn een grondrecht. De gemeente moet binnen haar mogelijkheden alles ondernemen om de bestaande faciliteiten, zoals de nachtopvang, in stand te houden.

LANDELIJKE ZAKEN

VOOR ZORG, KINDEROPVANG, ONDERWIJS EN VLUCHTELINGENOPVANG ZIJN WE ALS GEMEENTE AFHANKELIJK VAN LANDELIJK BELEID. DAAROM MAAKT GROENLINKS ZICH LANDELIJK STERK VOOR:

- *het verlagen van de GGZ wachttijden;*
- *het afschaffen van het eigen risico;*
- *het behoud van de optimale eigen regie van de cliënt;*
- *de optimale invloed van de cliënt op de eigen zorgvraag;*
- *de toegankelijkheid van zorg voor iedereen;*
- *kinderopvang als basisvoorziening;*
- *kansen voor iedereen;*
- *meer ondersteuning in goede ventilatiesystemen in het onderwijs;*
- *structurele samenwerking van JGZ, kinderopvang en onderwijs voor de vroegtijdige signalering van knelpunten.*

HOOFDSTUK 6

DE STAD VOOR IEDEREEN

STAD EN GEMEENTERAAD

In de afgelopen periode heeft de gemeenteraad op initiatief van GroenLinks haar manier van werken tegen het licht gehouden en verbeterd, met als doel om de samenwerking met bewoners te versterken.

Beeldvorming heeft een veel prominentere plek gekregen in het werk van de raad, en de raad geeft daar op meer verschillende manieren invulling aan. Er worden wijkbezoeken afgelegd, bewoners worden uitgenodigd bij ambtelijke presentaties, er zijn discussieavonden en de raad wordt nu ondersteund met een medewerker Beeldvorming die dit pallet nog verder zal uitbreiden.

Ook heeft de raad besloten om haar bijeenkomsten en vergaderingen alleen op donderdag te houden in plaats van verspreid over de week. Zo is het voor Delftenaren duidelijk dat dit de dag van de raad is, waarop het stadhuis een bijenkorf is van politieke activiteiten. Dat maakt het ook gemakkelijker om in contact te komen met de leden van de raad.

Door Corona was de start van het werken vanuit deze nieuwe ideeën nog lastig, maar met de nieuwe werkwijze is de samenwerking van stad en raad verbeterd. GroenLinks is trots dat zij daar samen met de collega's van alle partijen aan heeft kunnen bijdragen.

ONZE ACTIEPUNTEN

We gaan de samenwerking van stad en gemeenteraad verder verdiepen. Het formele "inspreken in de raad" ziet GroenLinks als laatste redmiddel. Omdat de raad open en toegankelijk communiceert, voelen inwoners zich gehoord en betrokken bij de besluitvorming in de raad. Wijkbezoeken, discussieavonden en andere gespreksvormen dragen daaraan bij.

We verankeren Beeldvorming. De medewerker Beeldvorming krijgt een vaste plek in de ondersteuning van de raad. Naast het organiseren van activiteiten voor stad en raad blijft de raad vooroplopen en vernieuwen in het verbinding zoeken met de inwoners van de stad.

We benutten de kennis en kunde van de stad. GroenLinks vindt het belangrijk dat de gemeenteraad de kennis en kunde van de stad benut, en netwerkorganisaties zoals TOP-Delft ondersteunt voor het faciliteren van het debat over actuele onderwerpen.

We stellen het Collegeprogramma kort en op hoofdlijnen op. Hierdoor kunnen burgers, bewoners en organisaties zich meer verbinden met de totstandkoming van beleid en wordt dualisme in de gemeenteraad versterkt.

We willen coalitievorming anders. We onderzoeken nieuwe vormen van coalitievorming en gaan te rade bij andere gemeenten waar ervaring is opgedaan. We zoeken naar vormen waarin iedere partij beter gehoord wordt en waar ieder raadslid meer ruimte heeft om zijn eigen stem te laten horen.

PARTICIPATIE

GroenLinks vindt het belangrijk dat we als overheid open en transparant de stad besturen. We gaan uit van het goede in de mens, en stimuleren goede initiatieven in de stad. GroenLinks vindt het belangrijk dat verbinding met bewoners centraal staat en dat zien we ook als bepalende factor voor succes van het stadsbestuur.

De gemeente heeft met de methode *'Delfts Doen'* de afgelopen jaren veel ervaring opgedaan, en er worden steeds meer plekken in de stad participatief aangepakt. De stad maken we samen! Ook kinderen worden in Delft steeds beter door de gemeente betrokken bij beleid dat hen aangaat, zoals bij armoedebestrijding. Met een beperkt budget en opgaven die niet alleen door de gemeente Delft op te lossen zijn, beseffen we allemaal steeds meer dat we het samen moeten doen. Maar hoe doen we dat nou op een productieve manier? De gereedschapskist van de gemeente Delft om te participeren wordt steeds verder uitgebreid. GroenLinks wil daar nog het instrument van het burgerberaad voor de wijk en het Vergroen-de-wijk-budget aan toevoegen.

ONZE ACTIEPUNTEN

We maken werk van burgerparticipatie in de wijk. Bewoners, ondernemers en organisaties in de wijk zetten zich via een wijktafel, burgerberaad of andere zelforganisatie gezamenlijk aan het opstellen van een gedragen visie voor hun wijk, waarin de overeengekomen kernwaarden een basis vormen voor toekomstige ontwikkelingen in de wijk, waaronder ontwikkelingen gericht op de leefbaarheid in de wijk onder veranderende klimatologische omstandigheden.

We experimenteren met een burgerberaad voor de wijk. In een wijk in Delft doen we ervaring op met een burgerberaad op wijkniveau. Daar nodigen we bewoners, ondernemers en organisaties in een wijk uit om samen een actieplan voor hun wijk te maken, met als doel om in 15 jaar de wijk zo in te richten dat het leefbaar blijft in het veranderend klimaat, met een minimale uitstoot. De leden zijn circa 75 door loting aangewezen mensen die een goede afspiegeling zijn van de bevolking van de wijk, ondernemers en onderzoekers.

We stellen een 'Vergroen-de-wijk-budget' beschikbaar. Daarmee vraagt iedere wijk zelf budget aan om de buurt te vergroenen. Voorwaarde is, dat de plannen voor het aan te leggen groen door een groot deel van de bewoners van die wijk worden ondersteund.

We investeren in het ambtenarenapparaat. Voor een goede dienstverlening aan de stad en haar bewoners zullen we moeten zorgen dat de ambtenaren ook het werk kunnen leveren dat we van ze vragen. In plaats van iedere keer externen aan te trekken, zijn we van mening dat we meer in de eigen organisatie moeten investeren om ervaring, kennis en kunde juist binnen de organisatie te behouden.

We maken bij aanbestedingen meer gebruik van lokale ondernemers. Veel lokale ondernemers hebben een lokaal netwerk en willen graag ook zelf bijdragen aan hun eigen stad. Dat levert zowel een meer betrokken stad op als ook minder uitstoot door vervoerbewegingen.

We maken het 'Right to Challenge' beter bekend. Mede dankzij GroenLinks hebben bewoners in Delft het "Right to Challenge". Wanneer bewoners of organisaties in Delft een taak van de gemeente beter, slimmer of goedkoper denken te kunnen doen, kunnen zij aanvragen om deze taak zelf uit te voeren. Om te zorgen dat dit echt gaat werken is goede informatie vanuit de gemeente nodig, zodat inwoners weten dat ze hier recht op hebben.

We zijn tevreden over de huidige referendumverordening. Referenda moeten alleen gaan over basale, principiële keuzes, waarbij we ook de gevolgen van een 'nee' in beeld brengen.

We stellen een kinderburgemeester aan. GroenLinks vindt het belangrijk dat kinderen meepraten, meedenken, hun mening kunnen geven en invloed kunnen uitoefenen over zaken die hen aangaan zoals kinderrechten en pesten, maar ook de klimaatverandering. Een Kinderburgemeester zorgt ervoor dat de gemeente serieus luistert naar de mening van kinderen.

DIENSTVERLENING

De gemeente bestaat vanwege de inwoners: voor hen zijn er diensten om te verlenen. Hierbij wordt rekening gehouden met alle inwoners van Delft. Het is de taak van de gemeente om de bewoners die het nodig hebben te ondersteunen. Belangrijke informatie wordt daarom in begrijpelijke taal én in de meest voorkomende talen aangeboden.

Er is veel technologische kennis in de gemeente. Dienstverlening en technologie kunnen nog veel beter gecombineerd worden.

ONZE ACTIEPUNTEN

We zorgen dat iedereen de gemeente begrijpt. Hiervoor wordt het gebruik van begrijpelijke taal en pictogrammen waar mogelijk en noodzakelijk uitgebreid. Delft heeft hier de afgelopen periode hard aan gewerkt en moet dat vooral blijven doen.

We zetten één aanspreekpunt op. Inwoners die contact zoeken met de gemeente krijgen te maken met één aanspreekpunt.

We gebruiken technologie in de dienstverlening. De combinatie van technologie en dienstverlening moet meer benut worden. Zo kunnen gewichtssensoren worden gebruikt bij ondergrondse afvalcontainers en VR-brillen om de toekomstige effecten van bouwplannen te laten zien.

We gaan klantvriendelijk om met bezwaren. Bezwaarschriften worden tijdig en zorgvuldig afgehandeld op een klantvriendelijk manier. Wanneer de indiener expliciet aangeeft gehoord te willen worden door een onafhankelijke commissie, is dat mogelijk.

We delen kennis en kunde. Ambtenaren stellen hun kennis en kunde ter beschikking aan bewoners en ondernemers die aan de slag willen in hun wijk.

We gaan meer doen met wijkcentra. Bewoners die activiteiten in de wijk willen organiseren, moeten beter worden gefaciliteerd. Daardoor moet het makkelijker worden om een activiteit in een wijkcentrum te organiseren. Wijkcentra kunnen beter worden benut door drempels weg te nemen, zoals het betalen van huur en het moeten aanvragen van subsidie. Door een mix van gesubsidieerde en commerciële sociaal-maatschappelijke activiteiten toe te laten is dat financieel haalbaar.

We stellen een jaarverslag op over burgerinitiatieven. Daarin wordt inzichtelijk gemaakt waar, wat, en hoe de gemeente omgaat met initiatieven van burgers in een jaarlijks verslag dat inspireert.

DIGITALE ONTWIKKELING

Digitalisering is een breed begrip, dat zowel impact heeft op onze leefomgeving (toevoeging van meer antennes en data-uitwisselpunten), onze privacy (hoe gaat de gemeente om met de data die ze verzamelt?) als op de economie (kansen voor nieuwe ontwikkelingen, zelfrijdende auto's, *internet of things* etc.). Als gemeente moet je vanuit verschillende disciplines hierop zicht hebben en blijven houden.

Digitalisering biedt kansen en mogelijkheden voor gemeenten om begrijpelijk en toegankelijk met inwoners te communiceren, en er is 24/7 informatie beschikbaar. Er zijn steeds meer nieuwe technologische toepassingen die ervoor kunnen zorgen dat mensen met een beperking door middel van deze toepassingen zelfstandig kunnen blijven functioneren. Door de inzet van digitale middelen hoeven inwoners voor de dienstverlening niet naar de gemeente toe te komen, maar kunnen zij dit digitaal aanvragen of melden. En door het koppelen van digitale gegevens kan de dienstverlening aan bewoners worden verbeterd.

Digitalisering vraagt echter ook om aandacht om de privacy van de inwoner te garanderen. Ook kan het persoonlijk contact verdwijnen; de inwoner wordt een nummer in een systeem. Mensen die niet over digitale basisvaardigheden of internet beschikken vallen buiten de boot. En je moet je als overheid wapenen tegen digitale criminaliteit.

Delft werkt op dit thema veel samen op regionale schaal via de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH). Zo hoef je niet alle kennis zelf in huis te hebben, maar kun je die delen. Bijvoorbeeld: door op regionale schaal uitgangspunten en handvatten op te stellen, zorgen de gemeenten gezamenlijk voor een gelijk speelveld voor de netwerkaanbieders.

ONZE ACTIEPUNTEN

We zetten in op digitale communicatie die voor iedereen toegankelijk en begrijpelijk is, maar persoonlijk contact blijft altijd mogelijk. Voor inwoners die niet over digitale basisvaardigheden of internet beschikken, moet er altijd de mogelijkheid tot persoonlijk contact zijn.

We lichten voor over digitale criminaliteit. De gemeente geeft zowel intern aan eigen ambtenaren als extern voorlichting over digitale criminaliteit.

We beschermen de data die de gemeente verzamelt goed. De gemeente moet zorgen voor voldoende beveiliging van verzamelde data en een goede opvolging van de AVG en naleving hiervan door ambtenaren.

We pleiten voor een ethische commissie voor digitalisering. Er wordt een ethische commissie ingesteld die de gemeente gevraagd en ongevraagd van advies voorziet over nieuwe technologieën, het gebruik van data en de inzet van sociale media (naar het voorbeeld van Enschede en Eindhoven).

We ontwikkelen een visie op digitalisering. Daarin staat centraal hoe je er als gemeente voor kunt zorgen dat digitalisering voor zowel de gemeente als de inwoners behulpzaam is, welke middelen de gemeente inzet om zichzelf en haar inwoners tegen cybercriminaliteit te beschermen en hoe ze de risico's beheersbaar houdt.

We beschouwen verzamelde data als gemeenschappelijk bezit. De gemeente hanteert als uitgangspunt dat geanonimiseerde data die overheden, bedrijven en andere organisaties uit de stad genereren en over de stad verzamelen gemeenschappelijk bezit zijn. Iedereen kan ze gebruiken. Iedereen kan er voordeel van hebben. Hier maken we gezamenlijk afspraken over in lijn met het TADA-manifest.

We hebben oog voor gezondheidsrisico's. De gemeente houdt rekening met inwoners die stralingsgevoelig zijn, en blijft mogelijke kennisontwikkeling over gezondheidsrisico's hierover in de gaten houden.

CULTUUR EN SPORT

In sport en cultuur zoeken de bewoners van Delft hun uitlaatklep, inspiratie, gezondheid en ontspanning. Tevens zijn het de gebeurtenissen in de stad die de stad levendig maken en waar verschillende groepen in de samenleving elkaar ontmoeten. In een stad waar we het financieel lastig hebben is het belangrijk dat deze functies niet nog verder het onderspit delven in een reeks van bezuinigingen, maar juist de smeerolie blijven die de stad gezond, leefbaar en plezierig maken.

Dat vraagt om creatief besturen van de stad, het zien van kansen en mogelijkheden door alle domeinen heen en samenwerken met buurgemeenten. We zien in Delft dat daar al enorm veel goede stappen in zijn genomen, zoals de samenwerkingen tussen sportverenigingen met het sociaal domein, de regionale samenwerkingen in de culturele sector en programma's van o.a. DOK en VAK om naar scholen en wijken te gaan. Daarnaast heeft de gemeente in de afgelopen jaren ondanks de slechte financiële situatie kansen gezien om te investeren in het Rietveld Theater, Prinsenhof en filmhuis Lumen.

Daarnaast zien we ook dat de samenleving verandert. Corona heeft de behoefte aan sporten en goed voor onszelf zorgen vergroot. Tevens heeft het vele online beleven een nieuwe wereld voor de cultuursector geopend. Zowel in de cultuur- als in de sportsector is het belang van ontspannen, ontmoeten en plezier dicht bij huis groot. Hierin speelt de inrichting van de openbare ruimte een steeds grotere rol.

ONZE ACTIEPUNTEN

We maken ruimte voor sport en spel. De behoefte aan soorten sport en spel verandert. Sporten gebeurt niet alleen in verenigingsverband, maar ook individueel of in kleine groepen in de openbare ruimte. Bij herinrichting van de openbare ruimte wordt dat meegenomen.

We maken sport en cultuur laagdrempelig en toegankelijk. Samen met beide sectoren blijven we ons hier actief voor inzetten; zoals we nu doen door gemeentelijke vergoedingen voor mensen met een laag inkomen, de Delftpas en het Jeugdfonds Sport en Cultuur.

We staan achter het Sportakkoord. De gemeente zet samen met de sportverenigingen het Sportakkoord verder door. Zo stimuleren we sport onder de Delftenaren, ondersteunen we verenigingen en verbinden we sport met het sociale domein.

We behouden de buurtsportcoaches. De buurtsportcoaches, die kinderen stimuleren om te gaan sporten en daarbij een belangrijke schakel zijn naar sportverenigingen en gezond leven, moeten behouden blijven.

We omarmen initiatieven uit de stad. De gemeente faciliteert, helpt en denkt mee met initiatieven uit de stad!

We ondersteunen de cultuurpartijen in de stad. De gemeente stelt zich op als sterke lobbypartner voor de cultuurpartijen in de stad wanneer zij extra steun nodig hebben om extra middelen binnen te halen.

We maken het mogelijk dat je je overal in de stad creatief kunt uiten en kan sporten. Juist ook in de wijken waar nog niet zo veel op dit vlak wordt georganiseerd worden initiatieven extra aangemoedigd.

We verbinden de sport- en cultuurinitiatieven in de stad. De gemeente helpt scholen en sport- en cultuurinitiatieven om elkaar gemakkelijk te vinden en aanbod goed op elkaar af te stemmen.

We zorgen weer voor een bruisende cultuursector. Wanneer de gemeente meer middelen beschikbaar heeft, heeft investeren in de basis van de cultuursector in Delft prioriteit. Na jaren van bezuinigen is het weer tijd voor méér geld. GroenLinks wil graag dat Delft de stad van innovatie is, en ook de kunst kan enorm bijdragen om dit meer zichtbaar en beleefbaar te maken. Aanvullend onderzoekt Delft met de TU-Delft of die ook extra in de Delftse cultuursector wil investeren.

We streven naar een breed cultuuraanbod. Het cultuuraanbod moet in alle opzichten divers zijn, zodat er voldoende aanbod is voor jong en oud, en er voldoende experimenteerterruimte is voor iedere Delftenaar om zich te ontwikkelen. We steunen initiatieven die popcultuur in Delft bevorderen en moedigen atelierruimte en 'artist-in-residence' plekken overal in de stad aan.

We moedigen sociaal-maatschappelijke betrokkenheid van de cultuursector aan. We geloven in de kracht van cultuur bij sociaal-maatschappelijke vraagstukken. Daarom moedigen we bewoners en kunstenaars die initiatieven ontplooiën op dit vlak van harte aan. Dat kan de samenhang in de wijken een impuls geven. Wijkcentra kunnen een rol vervullen als proeftuin of ontmoetingsplek. Ook kan de VAK hier een "dependance" hebben.

We willen meer kunst in de openbare ruimte. Bij voorkeur op initiatief van bewoners, maar in ieder geval met betrokkenheid van bewoners. We zorgen dat de percentageregeling voor beeldende kunst altijd wordt toegepast, en met betrokkenheid van omwonenden. Deze regeling schrijft voor dat een vast percentage van de bouwsom aan beeldende kunst wordt besteed.

We subsidiëren evenementen die kwaliteit hebben. Bij de subsidiecriteria in het evenementenbeleid hoeft vernieuwing niet altijd het criterium te zijn. Aansprekende kwaliteit en diversiteit zijn belangrijker.

VEILIGHEID

GroenLinks wil dat iedereen zich veilig voelt in Delft. Het waarborgen van die veiligheid is een primaire taak van de overheid, maar de gemeente kan dat niet alleen. De gemeente moet daarvoor samenwerken met buurtbewoners, buurtvaders en -moeders, wijkbeheerders, welzijnswerk, scholen en middenstand; en natuurlijk met de politie.

Een onderwerp als veiligheid is te belangrijk om aan "rechts" over te laten. GroenLinks geeft er de voorkeur aan om het gesprek niet te laten polariseren, maar te corrigeren. Door het niet alleen over gewelddadig jihadisme te hebben, maar over extremisme in bredere zin. We zien bijvoorbeeld dat juist rechtsextremisme de afgelopen tijd aan terrein wint. Alleen handhaven maakt de stad niet veiliger: er is een integrale benadering nodig, waarin andere thema's zoals onderwijs, zorg en wonen ook een belangrijke rol spelen. Daarom is preventie zo belangrijk: het actief op zoek gaan naar situaties die een risico vormen voor de veiligheid, en deze samen met de betrokkenen aanpakken.

De rol van de politie daarin is bemiddelen of waarschuwen waar het kan, en ingrijpen waar het nodig is. Onderlinge samenwerking en vertrouwen in de politie is voor GroenLinks hierin essentieel. Vertrouwen in de hulpdiensten verhoogt bijvoorbeeld de aangiftebereidheid, waardoor de politie meer adequaat kan handelen. GroenLinks heeft dan ook gepleit voor het opnemen van vertrouwen als een van de speerpunten binnen het veiligheidsbeleid.

Het voorkómen van diverse vormen van radicalisering begint bij het onderwijs en bij het verbeteren van de leefomstandigheden en maatschappelijke kansen van jongeren. GroenLinks wil jongeren in wijken waar meer criminaliteit voorkomt weerbaarder maken tegen de verlokkingen van een "foute" omgeving.

GroenLinks vindt dat structureel cameratoezicht in de openbare ruimte geen toegevoegde waarde heeft. Wel kan de gemeenteraad, zoals nu ook het beleid is, besluiten tot tijdelijk cameratoezicht op een bepaalde locatie als daar gegronde redenen voor zijn.

ONZE ACTIEPUNTEN

We investeren in preventie. De wijkagent speelt een belangrijke rol in preventie, signalering en sociale veiligheid. We willen investeren in opvoedingsondersteuning,

onderwijs, jeugd- en jongerenwerk en jeugdzorg en de samenwerking daarvan met de politie. Juist bij kleine vergrijpen, zodat we voorkomen dat jongeren in de georganiseerde criminaliteit belanden of radicaliseren.

We willen een inclusievere politie. De politie en boa's staan voor de veiligheid van iedereen en moeten méér een afspiegeling zijn van de samenleving. Wij dringen er dan ook bij de politie op aan om de werving van vrouwen, LHBTIQ+-mensen, mensen met een beperking, mensen van kleur en mensen met een migratieachtergrond te intensiveren, en speciale aandacht te hebben voor het creëren van een veilige, inclusieve werkcultuur.

We zorgen dat boa's zijn toegerust op hun zwaarder wordende taak. Boa's krijgen steeds meer te maken met agressiviteit. We investeren in trainingen zoals conflictbeheersing en in goede ondersteuning en begeleiding.

We richten ons op slachtoffers én daders van seksuele delicten. Agenten moeten worden getraind om beter om te gaan met slachtoffers en daders van seksuele delicten. We kiezen voor een integrale aanpak voor preventie en het tegengaan van seksueel misbruik in het onderwijs, bij (sport)verenigingen en in (religieuze) instellingen.

We willen méér aandacht voor huiselijk geweld. Naast de zorg voor veiligheid in de openbare ruimte heeft de gemeente ook een verantwoordelijkheid voor de aanpak en de preventie van alle vormen van huiselijk geweld. Ook de politie moet méér aandacht besteden aan huiselijk geweld. In de aanpak van zaken zoals eerwraak, vrouwenbesnijdenis en gedwongen huwelijken moet nauw worden samengewerkt met relevante organisaties.

We richten ons op slachtoffers én daders van onveiligheid voor vrouwen. Vrouwen moeten zich altijd en overal veilig kunnen voelen op straat. Wat zij ook dragen, hoe zij zich ook gedragen, waar zij ook heen gaan, en op welke tijd van de dag dan ook. Effectieve preventiemaatregelen moeten zich richten op de slachtoffers én op de mogelijke daders; bijvoorbeeld door het bespreekbaar maken en doorbreken van ideeën over mannelijkheid en vrouwelijkheid die tot geweld (kunnen) leiden.

We bestrijden discriminatie en uitsluiting. GroenLinks wil een actief gemeentelijk antidiscriminatiebeleid; onder andere richting scholen, sportclubs en horeca. Tegen vormen van discriminatie en uitsluiting moet streng worden opgetreden.

We legaliseren softdrugs. GroenLinks is vóór legalisering van softdrugs. Wij willen dat Delft bijdraagt aan de beweging voor legalisering, voorop loopt met (de)regulering en openstaat voor proeven met legale wietteelt.

We stoppen met vuurwerk. GroenLinks wil stoppen met vuurwerk in Delft. Elkaar ontmoeten en feestvieren kan ook zonder milieubelastend vuurwerk dat schade toebrengt aan mens en natuur!

ECONOMIE

Economie gaat bij GroenLinks om het realiseren van duurzame welvaart, waar iedereen aan kan bijdragen. Met o.a. de TU-Delft en de Biotech-campus heeft Delft een sterke troef voor kenniseconomie en innovatie. Wat extra aandacht nodig heeft is voldoende kansen voor praktisch geschoolden; met name in de maakindustrie. Dat realiseren we op Schieoevers.

De economie van de toekomst is duurzaam en sociaal. GroenLinks wil daarom in Delft, in navolging van Amsterdam, het Donutmodel introduceren: dat meet economische welvaart door te kijken naar de realisatie van een sociaal fundament zonder het overschrijden van ecologische plafonds. Economische groei is daaraan ondergeschikt.

Toerisme is een belangrijke economische pijler voor de stad. We zetten in op toeristen die vaker en meerdere dagen in Delft willen verblijven. Juist ook mensen uit de regio en eigen land. Niet vliegen naar Barcelona, maar een lang weekend Delft. Dit toerisme versterkt voorzieningen in de stad, waar ook de Delftenaar plezier van heeft.

ONZE ACTIEPUNTEN

We introduceren de 'Donut economie'. We formuleren doelstellingen voor ecologische plafonds en voor een voldoende sociale basis voor iedereen, en meten daaraan af hoe het staat met de welvaart in de stad. Dit model vullen we in de komende raadsperiode in en we vertalen het naar concrete doelen en projecten.

We promoten Delft als stad van duurzame technologie. Daarnaast is Delft ook een laboratorium waar we blijven experimenteren met nieuwe vormen van economie, zoals de circulaire economie.

We bedenken én maken nieuwe duurzame producten. Naast de TU-Delft en andere bedrijven die nieuwe oplossingen bedenken, geven we ruimte aan bedrijven waar ze het weten te máken.

We leiden denkers én doeners op. De gemeente stimuleert initiatieven die de verbinding maken tussen jongeren die innovaties bedenken en jongeren die deze kunnen maken. 'Smart Makers Delft' is daar een mooi voorbeeld van. Voor de energietransitie is er veel behoefte aan vaardige makers.

We passen in Delft de innovatieve ideeën als eerste toe. Dikwijls is het voor bedrijven lastig om een experimenteeromgeving te vinden of een afnemer van het eerst product. In Delft zijn we daar juist graag het platform voor. Zo versterken stad, TU-Delft en andere opleidingen elkaar.

We versterken de aanloop naar lokale buurtwinkels. Buurteconomie is belangrijk zodat mensen te voet en te fiets hun dagelijkse boodschappen kunnen doen. Daarvoor zorgen we dat er goede loop- en fietsroutes zijn.

We sturen op een aantrekkelijke mix in de binnenstad. Die mix bestaat uit winkels, horeca, culturele voorzieningen en wonen.

We werken graag met lokale en regionale partners en ondernemers. Dat is goed voor de lokale circulaire economie, en duurzaam.

We bouwen het succes van het Sociaal Uitzendbureau uit. Zo kunnen meer lokale ondernemers laagdrempelig mensen inzetten die een afstand hebben tot de arbeidsmarkt.

We creëren meer werkgelegenheid met hergebruik van grondstoffen. Liefst willen we producten repareren of hergebruiken, of anders de onderdelen of materialen opnieuw benutten.

We omarmen het initiatief voor het opzetten van een Van Markenmuseum. Als dat aan de noordkant van de binnenstad komt, zetten we in op een aantrekkelijke autoluwe wandelroute die museum en stad verbindt; bijvoorbeeld via de oude Delft.

We willen meer middelen binnenhalen voor de renovatie van het Prinsenhof. Er is nu geld voor het minimum renovatieplan voor de Prinsenhof. Met extra middelen van buiten kan de verbouwing nog meer betekenen voor de stad.

We verleiden mensen in de nabije regio om vaker naar Delft te komen. Mensen die vaker komen om te winkelen of cultuur te bezoeken dragen het meeste bij aan de aantrekkelijkheid van onze stad.

We maken met goede loop- en fietsroutes de stad nóg aantrekkelijker. De autoluwe zuidelijke binnenstad met bestemmingen zoals het Arsenaal wordt een aantrekkelijk verblijfsgebied. Goede fietsverbindingen met de regio verleiden de mensen om naar Delft te komen.

We verbieden AirB&B voor structurele verhuur. Immers: huizen zijn om in te wonen. AirB&B mag blijven bestaan voor mensen die een enkele keer hun huis of een kamer verhuren. Ook stellen we een registratieplicht in.

GEMEENTEFINANCIËN

De gemeente Delft krijgt jaarlijks te weinig middelen van het Rijk om de vele taken naar behoren te kunnen uitvoeren. Dat is een probleem dat alle gemeenten hebben, en voor Delft speelt dat het ten onrechte nauwelijks geld krijgt voor haar regionale functie, terwijl we die wel vervullen.

Om de begroting sluitend te krijgen, heeft Delft moeten bezuinigen op zaken die we essentieel vinden voor een gezonde solidaire stad. Daarom zullen we er alles aan doen om te zorgen dat Delft een eerlijke vergoeding krijgt vanuit het Rijk. Desondanks zullen we ook in de komende periode spaarzaam om moeten gaan met iedere euro. Dat mag nooit ten kosten gaan van mensen met lage inkomens.

ONZE ACTIEPUNTEN

We vechten voor voldoende geld van het Rijk. Samen met gemeenten, VNG, de Tweede Kamer en andere partijen die ons steunen, knokken we ervoor dat we van het Rijk voldoende geld krijgen om onze taken uit te voeren. We steunen het actiecomité Raden in Verzet.

We laten de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Bij nieuwe voorstellen zorgen we ervoor dat mensen met weinig geld zoveel mogelijk worden ontzien.

We vergroenen waar mogelijk de lokale belastingen. We onderzoeken hoe we met lagere lokale belastingtarieven duurzaam gedrag kunnen stimuleren.

We zetten de resterende Eneco-gelden in voor 'Energie in de Wijken'. Daarmee versnellen we de verduurzaming van woningen, en werken we tegelijkertijd aan andere opgaven zoals werkgelegenheid of het tegengaan van vereenzaming.

We bezuinigen niet op essentiële voorzieningen voor welzijn. Bezuinigen op zaken zoals armoedebeleid, begeleiding en zorg en ontmoetingsmogelijkheden vergroten de problemen en daarmee de kosten om die weer op te lossen.

We geven prioriteit aan een sociale energietransitie. De energietransitie moet op te brengen zijn voor bewoners en bedrijven.

We benutten de beperkte mogelijkheden van baatbelasting. We vragen een deel van het profijt terug als mensen of bedrijven financieel profiteren van publieke investeringen. Ook regelen we dat bedrijven die zijn gestart met steun van de gemeente, bijvoorbeeld in Yes!Delft, bij succes een deel van de winst afdragen.

We vinden goede publieke voorzieningen belangrijk. We hebben de afgelopen jaren veel moeten bezuinigen. Voor GroenLinks is de grens bereikt. Als het er op aankomt, kiest GroenLinks voor verhogen van de belastingen om verdere bezuinigingen te voorkomen.

LANDELIJKE ZAKEN

GEMEENTEN WORDEN VOOR EEN GROOT DEEL GEFINANCIERD VANUIT MIDDELEN VAN HET RIJK. DAAROM MAAKT GROENLINKS ZICH LANDELIJK STERK VOOR:

- *structureel méér geld van het Rijk naar gemeenten om haar taken goed uit te kunnen voeren;*
- *ruimhartigere compensatie aan gemeenten voor een relatief hoog aandeel bewoners met lage inkomens;*
- *investering in de cultuursector;*
- *hulp aan gemeenten om de kennis met betrekking tot digitale ontwikkelingen het hoofd te kunnen bieden;*
- *verruiming van de mogelijkheden voor baatbelasting.*